

ÉLELTÜNK

XXXIX. évf. 4. szám (39. Jg. Nr. 4)

Az európai magyar katolikusok lapja

2007. április

SZERESSÜK AZ ÉLELETET

XVI. Benedek pápa üzenete
az Ifjúsági Világnapra

„Jézust követve tanuljátok meg szeretni az életet minden nap” – írja XVI. Benedek pápa a 2007-es Ifjúsági Világnapra kiadott üzenetében, amelyet február 5-én hoztak nyilvánosságra. A Szentatyja üzenetében a János evangéliumból vett idézethez fűzte elmélkedését: „Amint én szeretlek titeket, úgy szeressétek egymást ti is!” „Lehet-e szeretni?” – teszi fel a pápa a kérdést, majd megállapítja: Minden személy vágyik arra, hogy szeressen, és hogy szeressék. „Vajon beletörődhetünk-e, hogyha az érzelmi csatlakozás nyomán arra a következtetésre jutunk, hogy szeretni mindössze utópia, egy elérhetetlen álom? Nem - hangzik a Szentatyja válasza, majd így folytatja: „A szeretet lehetséges, és üzenetnek éppen ez a célja, hogy mindnyájatokban, akik az emberiség jövője és reménye vagytok, megújítsam az igazi, hűség és erős szeretetbe vetett bizalmat. Olyan szeretetről van szó, amely békét és örömet teremt, amely egymáshoz kapcsolja az embereket, miközben szabadnak érik magukat egymás kölcsönös tiszteletben tartásával.”

A pápa a fiatalokkal együtt kívánja végigjárni a szeretet felfedezésének útját, elidőzve annak három állomásánál.

1. Az igazi szeretet egyetlen forrása maga Isten. Erre Szent János világít rá első levelében, amikor leszögezi: „az Isten szeretet”. Ezzel nem csupán azt állítja, hogy Isten szeret bennünket, hanem azt is, hogy Isten lényé maga a szeretet.

2. Hogyan nyilvánul meg számunkra a Szeretet-Isten? Ez az út második állomása. Bár már a teremtésben világosak az isteni szeretet jelei, Isten legbensőbb misztériumának teljes kinyilatkoztatására a Megtestesülésben került sor, amikor Isten emberré lett. Krisztusban, aki valóságos Isten és valóságos ember, megismertük a szeretetet, a maga teljességében. A Szentatyja utal Deum caritas est kezdetű enciklikájára, amelyben azt írta, hogy az Újszövetség valódi újdonsága Krisztus alakja, aki hús és vér formájában megtestesíti az elvont fogalmakat. Az isteni szeretet Krisztus keresztjében nyilvánul meg teljesen és tökéletesen, amely által – Szent Pál szavai szerint – „Isten azzal bizonyítja irántunk való szeretetét, hogy amikor még bűnösök voltunk, Krisztus meghalt értünk.” Mivel Krisztus vére mindnyájunkat megváltott, egyetlen emberi élet sem hiábavaló, vagy kevés értékű, mert Krisztus mindnyájunkat, személyesen szeret szenvedélyes és hűséges, korlátlan szeretettel. A kereszt, amely örület a világ számára, botrány sok hívő szemében, valójában „Isten bölcsessége”. A feszület rávilágít az Istenről szóló hazugságokra, amelyek erőszakról, bosszúállásról, mások kizárásáról szólnak. Krisztus, Isten Báránya, magára veszi a világ bűnét, és gyökéren kitépi a gyűlöletet az emberek szívéből. Ez valódi „forradalma”: a szeretet.

3. Szeressük testvéreinket, mint ahogy Krisztus szeret bennünket. Ez az elmélkedés harmadik állomása. Krisztus a keresztén így kiáltott: „Szomjazom”. Csak ha képesek vagyunk megérteni ennek a misztériumnak a mélységét, akkor döbbenünk rá, hogy milyen nagy és sürgető szükség van arra, hogy mi is szeressük Krisztust, úgy, ahogyan Ő

(Folytatás a 2. oldalon)

Golgota,
a keresztre feszítés helyszíne

A huszonhét német egyházmegye főpásztorai Karl Lehmann bíboros, a püspöki konferencia elnöke vezetésével szentföldi zarándoklaton vettek részt, amelynek során találkoztak a helyi keresztényekkel és látogatást tettek iskolákban és intézményekben, többek között a Caritas betlehemi gyermekórájában. A mainzi bíboros, érsek a SIR, olasz katolikus hírügynökségnek hangsúlyozta: A Szentföldön élő katolikus közösség működik, nem pusztán saját spirituális életüknek, hanem szociális téren folytatott munkájuknak köszönhetően. Megdöbbentő, hogy a szentföldi egyház milyen nagy mértékben járul hozzá a társadalom életéhez az iskolákon és különböző szociális intézményekben keresztül. Tenni akarunk azért, hogy az itteni keresztényeknek legyen jövője. A Szentföld nem válhat a kereszténység élő múzeumává. Minden hívőt arra bátorítunk, hogy zarándokoljanak el a Szentföldre - buzdított a német püspökkari elnök, majd a Yad Vashem Intézetben tett látogatásukra utalva hozzátette: minden német számára elengedhetetlen, hogy szembenézzen a zsidó népirtással - ma és a jövőben egyaránt. VR

ZSÁKUTCA A TEMETŐ?

Miután egy alkalommal felfigyeltem rá, többször eszembe jut a következő látvány: a város temetőjét jelző iránymutató a bejáratnál egy zsákutcát jelölő forgalmi táblához van erősítve. Zsákutca a temető? - hökkenek meg egy pillanatra. Forgalmi szempontból valóban az. Mert ha itt szabadon száguldhatnának az autók, ez szerintünk is zavarná a temető nyugalmát. De mégis tiltakozik bennem valami e bejáratot jelölő „furcsa” tábla ellen. Mégpedig a keresztény feltámadásba vetett hit miatt. Hiszen a legutóbbi közvélemény-kutatás is egyöntetűen bizonyítja, hogy a legtöbb keresztény számára a halál nem jelent zsákutcát. Elgondolkodom újra a látványon. Mivel kellene keresztény szempontból kicserélni a temető felé mutató táblát? Egyirányú út vagy stop-tábla jár oda? De hát ezek is csak valamiképp sejtjenek mindabból, amit mi, keresztények a halállal kapcsolatosan hiszünk és vallunk.

Talán egy elsőbbséget jelző tábla jobban illene oda. Az a háromszögű tábla, melyben egy vastagon húzott nyíl felfelé mutat, és amelyet egy vékonyabb vonal vízszintesen metsz keresztbe. Ez a szimbólum talán találékosan tükrözné a keresztény ember meggyőződését.

A halál nem zsákutca, amely által az egyén számára minden lezárna. Nem! Gárdonyi Géza szavaival: „egy ajtó bezáródik itt lenn a földön, s egy ajtó kinyílik ott fenn az égen, ez a halál.”

Halálunkban tehát egy ajtó nyílik meg,

fr. Kiss G. Barnabás OFM

A MEGTÁMADOTT HÚSVÉT

Nagyböjt ideje alatt oly sokszor elméledtünk Jézus szenvedéséről, végigjárva a keresztutat. A rózsafüzér fájdalmas titkait hamarosan felváltja a dicsőséges; és a természet is harsogja már a tavaszt, a nagy csodát, a tél rideg és komor ideje lejárt. Ünnepeleljük és örömmel hirdetjük az idei évben is a legnagyobb csodát. Görög katolikus testvéreinkkel merjünk vallani és köszöntenni egymást: Feltámadt Krisztus! Valóban feltámadt!

Lehetőségünk volt arra, hogy lélekben elzarándokoljunk a Szentföldre. Sietünk mi is betekinteni a szent sírba, ahol Jézus nyugodott. Hitünknek talán nincs egyetlen tanítása és liturgiáknak egyetlen ünnepe, amelyet katolikus hitünknek ellenségei ki ne kezdtek volna. Évente egyszer, főleg húsvét előtt valahol a világon meg akarják zavarni a legszentebb és legmélyebb ünnepet, Krisztus feltámadását.

Jézus feltámadása elindított egy folyamatot, kezdete lett az apostolok igehirdetésének, kezdete az Egyháznak. Az apostolok közvetlen tanúi voltak Krisztus életének, szenvedésének, halálának és feltámadásának (vö. ApCsel 10, 34a. 37-43). Az Egyház Krisztus feltámadásában látja keresztény hitünk alapjait. Krisztus feltámadása nélkül nincs bizonyítékunk arra, hogy az emberi élet valóban célhoz érhet, elnyerheti munkája, fáradozásai jutalmát. Alig lehetne tisztá fogalmunk az üdvösségről, a bűnbocsánatról és az isteni igazságosságról. A keresztény hit ereje és életünket alakító valósága attól függ, hogy Krisztus feltámadása

mennyire válik eleven meggyőződéssé az Egyházban és bennünk is, mennyire lesz alapja gondolkodásunknak, és hogy mennyire tudatosítjuk annak hitét mindennapi életünkben.

Sietünk a sírhoz és megzavar bennünket a világ zaja és vonzása. Meglátja az üres sír izgató szenzációjában a feltámadás erőteljes valóságát, hinni az emberi élet földöntúli elhivatottságában, remélni az emberi nagyhe-

Krisztus feltámadása,
P. P. Rubens, kb. 1612, Mi
Asszonyunk katedrális, Antwerpen

tek sötét óráiban, az elmúlás elleni küzdelmekben is az élet győzelmét, és szeretettel várni az Urat, a győztes és feltámadott Üdvözítőt, hogy bennünk, életünkben valóságá válják húsvét szent öröme: Jézus él!

Lélekben álljunk meg azon helyen, ahol a világ Üdvözítője a keresztén megváltott bennünket, és ahol feltámadt, mert szeretett bennünket és feláldozta magát értünk. Vajon eszébe jut-e mindez azoknak, akik kíváncsiságuk éhségében olvasták és nézték a „szenzációs” *The Da Vinci Code*-ot. Vagy azoknak, akik az idei nagyböjti szent időben megnézték az újabb „hiteles dokumentumot”, *The Lost Tomb of Jesus* (Discovery Channel Documentary). Ne feledjük, hogy az első húsvéti „esemény” tulajdonképpen egy látható jel: az üres sír. Olyan élmény, amely megdöbben, sőt egy pillanatra zavart is támaszt; de elgondolkodtat, túl mutat önmagán, kutatásra és keresésre ösztönöz. Az üres sír olyan jel, amely hitet követel. S ez a hit valójában húsvét lényegéhez tartozik. Mindent megértett.

Egy sokat szenvedett nép fiaként vagy leányként húsvétban meg kell látnunk a remény üzenetét: Megpéntek sokszori átélésében és keresztviselésében várni az életet halálával visszaszerző Urat; egy boldogabb és békésebb jövőt, hazánk és népünk

(Folytatás a 3. oldalon)

**MINDEN OLVASÓNKNAK
ÁLDOTT
HÚSVÉTI ÜNNEPEKET
KÍVÁNUNK**

(Folytatás a 2. oldalon)

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Kereszténység és iszlám II. rész

Egy olvasói levél adta az indítást, hogy kissé részletesebben foglalkozunk a fenti témával. Aktualitása nemcsak abból ered, hogy Európa szinte minden államában megnövekedett az iszlám hívők száma, hanem abból is, hogy főleg Közép-Keleten, részben nyugati beavatkozás következtében fellángoltak a fegyveres összecsapások.

Ezekhez ugyan a kereszténységnek, mint vallásnak alig van köze, de rendszert mégis a helyi keresztény közösségek isszák meg a levét.

Múlt számunkban arra kerestünk választ, vajon keresztények és muzulmánok ugyanazt az Egyistent imádják-e, tekintve, hogy az iszlám nem fogadja el a Szent-

háromság tanítását. Egyszóval: lehet-e egyenlőségi jelet tenni Isten és Allah közé? A válasz úgy hangzott: bizonyos fenntartásokkal – lehet, annál is inkább, mert a II. Vatikáni Zsinat és legutóbb XVI. Benedek pápa ilyen értelemben fogalmazott.

Ma vegyük közelebbről szemügyre az iszlám tanítását, amint az szent könyvében, a Koránban található.

Mi a Korán?

A Korán, az iszlám szent könyve, amely annak minden tanítását, előírását magában foglalja. Tartalma „isteni kinyilatkoztatás”, amelyben Mohamed, Allah legfontosabb prófétája, Gábor arkangyal révén részesült, mégpedig 23 év leforgása alatt.

A szöveget a Próféta „előadta” („quran” – előadás), ezt környezete összegyűjtötte és leírta. A 114 fejezet („szúra”) 6226 verse, egyenként és együttesen „természetfeletti diktált szöveg”, amelyet a Próféta hűségesen tovább adott.

A Korán tehát „Isten szava”, amely egyszer s mindenkorra érvényes, amelyen változtatni nem szabad; az „igazhító” muzulmán minden életmegnyilvánulását szabályozza, tehát az egyéni, társadalmi és politikai élet minden területét. Az iszlám számára ennél fogva nem létezik semleges szektor, azaz olyan, amelyre a Korán előírásai nem vonatkoznak. Nagyrészt erre vezethető vissza az a nagy összetartó erő, amely az iszlám közösségeket világszerte jellemzi, ugyanakkor az a merevség is, amely minden fejlődéssel, haladással szembe állítja őket. Érdekes módon a Korán elismeri, hogy az Őskeresztény első könyve, a Tóra, és az Újszövetség is „kinyilatkoztatás”, azaz a zsidóság is, a kereszténység is „írás-birtokos”, de mindkettőt azzal vádolja, hogy szent könyveiket meghamisították. Ez alapozza meg az iszlám ellenséges magatartását velük szemben. A kereszténység például a Szentháromságról szóló tanítása révén „eltért az Egyisten hittől”. Ennek következménye a vallásos élet lanyhulása és az erkölcsök lazulása – mondják.

A Korán tanítása

A Korán mindenekelőtt tartalmazza az alapvető hitigazságokat. Ezekre együttesen vonatkozik, ha nem is sorolja fel őket, a muzulmán hitvallás: „Tanúsítom, hogy nincs más Isten, csak ISTEN (Allah) és, hogy Mohamed az Ő küldötte.” – Aki ezt a hitvallást ünnepélyesen, tanúk előtt leteszi, azt atól fogva – annak minden következményével – muzulmánként tekintik, azaz olyan embernek, aki „al-islam”, magát teljesen átadta Istennek. Ez az engedelmisség a hitben az iszlám leglényegesebb követelménye: a cselekvésben való megegyezés Isten akaratával.

A muzulmán hit legfontosabb tanítása tehát Isten valósága. Az iszlám gyökeresen teocentrikus: minden Isten körül forog. A tételes hit a következő pontokat foglalja magában: 1. A hit Allah-ban, az egyetlen Istenben; 2. A hit az angyalokban; 3. A hit az Írásokban; 4. A hit az Ő küldötteiben; 5. A hit az Utolsó Ítéletben, és 6. A hit az előre-rendelésben. Vegyük sorra ezeket, már csak azért is, hogy lássuk a különbségeket a kereszténységhez viszonyítva.

1. A hit Allah-ban, az egyetlen Istenben

Az Isten egyedülvalósága az iszlám egész tanításának forrása: a Korán jóformán minden fejezete megismétli, hangsúlyozza ezt a tételt, kibontva tartalmát. Ennek értelmében Isten, az egészen „más”: nem hasonlít semmilyen teremtményéhez, ő maga a tökéletesség, érzékeinkkel el nem érhető természetfeletti valóság, ennek ellenére megközelíthető az ember számára, ha Isten akarja. A gyakran idézett kifejezés, „Allah akbar” azt jelzi: Isten mindig a nagyobb. Isten a mindenható, a mindentudó, az élet Úra, Tőle indulunk el, és Hozzá térünk vissza. Ő tart

életben, Ő gondoskodik rólunk. Ő a végtelenül igazságos, jóságos, irgalmas, aki megbocsát, ha a bűnös megbánja bűneit, és elhatározott szándéka, hogy a jövőben elkerülje azokat. A Korán szövegeiben mindez megtalálható. Bennünket, keresztényeket is elragadtatással tölt el ez a nagyszerű Isten-kép.

A Korán ezzel szemben többször említi, hogy Istennek – éppen egyedülvalóság miatt – nincs társa, nincs fia. Ebből kifolyólag az iszlám kizárja a Megtestesülés keresztény tanítását. Jézust ugyan nagy profétaként tiszteli, és elfogadja, hogy szüztől született, de semmiképpen se azt, hogy benne Isten lett emberré. Ugyancsak elfogadhatatlannak tartja, hogy Jézus az emberiség bűneiért meghalt a kereszten. Akit keresztre feszítettek, nem Jézus, hanem egy rá hasonlító ember volt. Őt, magát Allah vette magához. Isten igazságosságával amúgy is ellenkezik, hogy valaki mások bűneiért bűnhődjék. Mindezt figyelembe véve, világos, hogy az iszlám kereken elutasítja a háromság Egyisten keresztény tanítását, ugyanarra, hogy az egész Koránban nyoma sincs egy utalásnak az eredeti keresztény Szentháromságtan megértésére való törekvésekre. Az iszlám oly vehemens és primitív monoteista, hogy – legalábbis e téren – egy még oly jóindulatú párbeszéd sem vezethet eredményre.

2. A hit az angyalokban

A Korán egyértelműen állítja az angyalok létezését, anélkül, hogy részletesen tájékoztatna róluk. Az elejtett megjegyzésekből arra lehet következtetni, hogy nem anyagi lények, nincs nemük, Allah rendelkezésére állnak. Nevük ismeretlen, de négy főangyal van ismert: Ezek:

a) Dzebrail (Gábriel). Közvetítő Isten és küldöttei között. Ő adja tovább a prófétáknak Allah üzeneteit.

b) Mikail (Mihály) – ellentétben a Biblia reá vonatkozó utalásaival, amelyek a Gonosz elleni küzdelmét emelik ki – ő a természeti erők (szélvihar, eső, növényzet fejlődése) felelőse.

c) Israfil (Ráfael) feladatai az Utolsó Ítélettel és a Feltámadással vannak kapcsolatban, ellentétben a Bibliával, ahol (Tóbiás könyvében) mint gyógyító, az embert ügyesbajos dolgaiban segítő angyal jelenik meg.

d) Azraíl, a halál angyala: az ő gondjaira van bízva a haladókölök lelke. Ezen kívül minden ember mellé 384 angyal van beosztva, a „megbízott” angyalok, köztük az „író-angyalok”, akik az ember minden tettét feljegyzik és az „órangyalok”.

Az angyalok – a Korán szerint – a próféták és a hívők szövetségesei a bajok és az igazságtalanság elleni küzdelemben. Allah parancsára mindnyájan meghajlottak az általa teremtet ember, Ádám előtt, Iblis (Sátán) kivételével. A hit az angyalokban, a kinyilatkoztatásban és a Mohamed prófétái küldetésében való hit próbakövének számít. Az iszlám többi hittételének taglalását következő számunkban folytatjuk. Szó lesz az „igazhívő” vallási kötelezettségeiről, az erkölcsi alapelvekről és az iszlám szerepéről a mai világban. Olyan kérdések merülnek fel ezek kapcsán, amelyek a kereszténység, sőt az egész emberiség jövője szempontjából életfontosságúak.

Frank Miklós

ZSÁKUTCA...

Folytatás az 1. oldalról

Mi is hajlamosak vagyunk irányvesztve járnunk, ha egy számunkra kedves hozzátartozónk befejezte földi vándorlását. Fennáll a veszély, hogy a reménytelenség erőt vesz rajtunk, s a sir közelében csak a múltra gondolunk. Felidézünk az együtt megélt szép és borús napokat, de képtelenek vagyunk a hit világán keresztül szemlélni helyzetünket. Ebből a lehagytásból csak akkor juthatunk ki, ha a feltámadást hirdető Jézusban jobban bízunk, mint az elhagyatottság és a gyász érzésében. Erre hív hűsvét üzenete, erre mutat az út, amelyre nem egyedül indultunk, hanem amelyen velünk tart láthatatlannal a Feltámadott.

Lukács József

IMASZÁNDÉKOK

Áprilusra I.

Általános szándék: Hogy minden keresztény, átadva magát a Szentlélek megvilágításának és vezetésének, lelkesedéssel és hűséggel feleljen meg az élet-szentségre szóló egyetemes elhívásnak.

A világ továbbra is, korunkban is állandóan zűrés, problémás, rémisztő; az Isten titokzatos és számunkra gyakran kiszámíthatatlan, sőt szinte kiábrándító; a zarándokutakon viszont ma is százezrek, ezrevel járnak világhíres és névtelen szentek, a keleti bölcséktől Pál apostolon, Benedeken, Assisi Ferencen, Árpád-házi Erzsébeten, Borromeo Károlyon, Kolbe Maximiliánon, Teréz anyán keresztül a januárban elhunyt Abbé Pierre-ig. Az emberiség tekintélyes részét teszi ki Jézus Krisztus Egyháza, amelynek egyes tagjaiban, helyi közösségeiben kisebb-nagyobb mértékben él és lobog a krisztusi hit és a tevékeny, önfeláldozó, másokat felkaroló, a bonyolult emberi együttélést gyógyító és rendező szeretet.

Én tagja vagyok a szentek e közösségének, családtagjaim, barátaim is: egy konkrét, helyi, emberi méretű közösségnek – és annak az egyetemes, az egész világot és az egész történelmet átfogó közösségnek is, amelyet a meghalt és feltámadt Krisztus egyedül tud ismerni, összefogni és kifogyhatatlan élet-energiákkal ellátni.

Krisztus Egyháza persze olyan, mint a jó és rossz halakkal teli halászháló, mint a szántóföld búzával és bojtórajnával. Krisztus Egyházának tagjai kivették és kivesszük részüket minden gonoszszágból és ocsmány-ságból, amelyet az emberiség történelme számon tart. – Az Egyház mindkét arcukat élénk állította II. János Pál pápa, amikor nagy számban avatott szenteket és boldogokat, és nyilvánosan bocsánatot kért az Egyház történelmi bűneiért. Az én személyes elhívásom és törekvésem az életszentségre azt is magába foglalja, hogy a történelem nagy szentjei és az Egyház nyilvános bocsánatkérése egymást kiegészítően lényem részét alkotják.

Úgy is meg lehet fogalmazni az életszentség lényegét: a végtelen Isten feltárja előttünk az ő igaz arcát, ez a szívünkbe marmor, és megbabonázva tart minket. Isten igazi arca az a kistű, amit a keleti bölcsék Betlehemben megtaláltak, és aki új zarándoklásra indította őket. Isten igazi arca a felhőt Jézus, ahogy Péterhez, Zakeushoz, Simon házában a bűnbánó nőhöz fordul. Isten igazi arca legfőképpen a keresztre feszített Jézus, akinek szívét átszúrják.

Arra kaptunk elhívást – és imádkozunk, hogy ez az elhívás kiteljesedjen – hogy a modern világ ezerféle (személyes és közösségi) élethelyzetében Isten igazi arca ragyogjon belőlünk.

Missziós szándék: Hogy növekedjen a papi és szerzetesi hivatások száma Észak-Amerikában és a Csendes-óceán országaiban, hogy arányosan megfeleljen ama népeiségek lelkipásztori és missziós követelményeinek.

A megnevezett két tájegység nagyon külföldiek egymástól: az egyik két nagy országot és nagyhatalmat jelez (az Egyesült Államokat és Kanadát), a másik viszont számos apró országot (van olyan, amelynek összalakossága a százezer sem éri el).

2005. június 25-én XVI. Benedek pápa Pápua Új Guinea és a Salamon-szigetek püspökkari konferenciájához beszélt. Beszédében a pápa célzást tesz (pontosságnak nélkül) az egyházmegyei nehézségeire is és külön említi és dicséri a papi és szerzetesi képzés érdekében kifejtett püspöki erőfeszítéseket, valamint a képzésben elkötelezett munkatársak tevékenységét.

Ilyen szempontokat ne felejtünk ki imánkból. A tulajdonképpeni téma persze a hivatások számának növekedése, a szükségleteknek és a felmerülő új kívánalmaknak megfelelően. Ennek szélesebb összefüggése talán a következő: minél több keresztény személy, család, helyi közösség (a mai eltévelyedett és elvadult világban) találjon vissza a keresztény élet igazi mély értékeire, arányaihoz, buzgóságához, és ezzel megint jöjjön létre sok jó hivatás termékeny talaja.

Nagy Ferenc S. J.

Kránitz Mihály professzor

A WITTENBERGI ÖKUMENIKUS TALÁLKOZÁSRÓL

Nemrég fejeződött be Wittenbergben a III. Európai Ökumenikus Nagygyűlést előkészítő ülészak, amelyen százötven képviselő volt jelen az európai egyházakból. A wittenbergi tanácskozásról és az egyre élelkebb ökumenikus párbeszéd előzményeiről a MK munkatársa kérdezte Kránitz Mihály professzort, aki az MKPK küldöttként volt jelen Luther városában. A professzor így nyilatkozott:

– Az ökumenikus mozgalom története immár több mint 100 évre vezethető vissza. A protestáns egyházak 1948-ban hozták létre az Egyházak Ökumenikus Tanácsát, amelyhez 1961-től az ortodox egyházak is csatlakoztak. A II. Vatikáni Zsinat a katolikusok részéről jelentett áttörést, és a korábbi tartózkodást a párbeszéd útja váltotta fel. Az elmúlt negyven év számos találkozót, közös dokumentumot, testvéri gesztus eredményezett a keresztények elkötelezett egység-törekvése során. Ezzel párhuzamosan a II. világháború után az európai változások más irányba haladtak. A gazdasági fejlődés a nyugati félén, és annak elmaradása Kelet-Európában, valamint az emberi jogok eltérő birtoklása rányomta bélyegét az elmúlt évtizedekre.

Az Európai Unió 50 éves fennállása során az európai keresztényekben fokozatosan tudatosodott, hogy az elvilágiasodó modern társadalommal szemben nagyobb összefogásra van szükség, ha teljesíteni akarják evangéliumi küldetésüket a világban. Két nagy szervezet alakult, egyfelől a protestánsok alkotta Európai Egyházak Konferenciája (EKE), másfelől a katolikus Európai Püspöki Konferenciák Tanácsa (CCEE). Mintegy húsz éve, 1989-ben az akkor még megszott Európa keresztényeit hívta össze az első európai ökumenikus találkozó a svájci Baselben. A másodikra Grazban került sor 1997-ben, és ebben az évben tartják Nagyszébenben a harmadik európai ökumenikus gyűlést. Ez a mostani, eltérően az előző kettőtől nem csak néhány napra szorítkozik, mivel másfél éve már egy több állomásos ökumenikus folyamatnak lehetünk a tanúi, amely Róma, majd a helyi közösségek után elérkezett Wittenbergbe. Ez a rendszeresség közelebb hozta egymáshoz az európai keresztényeket, amely biztosabban alapozza meg a szeptemberi találkozót.

– **Miért éppen Wittenberg volt a helyszín?**

– Wittenberg nemcsak egy a többi állomás között, hanem döntő jelentőségű. Itt indult el a reformáció, és innen indultak el az első reformátorok, mint Luther Márton és Melancthon. Ezen túlmenően a wittenbergi vártemplom ajtajára kitűzött 95 tétel fontos tényezőként ment át a köztudatba. E templom egyik színes üvegablakán egyébként ott láthatjuk Dévai Bíró Mátyás (1500–1545) arcképét is. Bennünket, magyarokat emellett nem kis büszkeséggel tölthet el, hogy ezeknek a találkozóknak a társrendezője az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsa, amelynek elnöke Erdő Péter bíboros.

Február 15-én ő nyitotta meg ezt a nagyszébeni előtalálkozót is Wittenbergben. Az összejövetel sikerét talán az is biztosította, hogy a résztvevők már hosszú ideje ismerik egymást, ami megkönnyíti a lényegi tanácskozást. Az összefogás szükségességét nem is kell magyarázni, mert azt minden egyház érzi, hogy Európa válságban van, hiányoznak az erkölcsi értékek és az ezek mentén haladó gondolkodás és kultúra. Éppen ezért

is fontos a keresztény jelenlét erősítése Európában. Az Európai Unió nem esetleges jelenség, mert éppen 50 éve, 1957-ben írták alá a Római Szerződést, amely alapja lett a mai 27 taggá bővült nagy közösségnek. Az elmúlt idő egysége azonban csak gazdasági területen nyilvánult meg, míg egyházi és vallási téren hátrébe szorult.

– **Milyen témák szerepeltek a tanácskozás napirendjén?**

– A résztvevők a konferencia során megfogalmazták, hogy az európai polgárok nem csak a gazdaság alanyai, hanem többségük a kereszténységhez tartozó hívő ember. A wittenbergi találkozó első napjának témája ezért a szekularizáció volt. A mindenki által tapasztalt elvilágiasodás gyakorlatilag kizárja a vallásos dimenziót a mai európai gondolkodásból. Már annyian kimondták, hogy Európának lélekre van szüksége, de ez a lélek nem lehet sem a tolerancia, sem a piacgazdaság egyre elhatárolódó légköre, hanem csakis az európai földrészt mintegy létrehozó keresztény szellem. Ebben a szellemen hangzottak el előadások és hozzá-

Közös útkeresés Wittenbergben

szólások Wolfgang Huber német evangélikus elnök püspöktől, Gennadiosz szaszimai metropolitától, Gerhard Feige magdeburgi megyéspüspöktől.

A második napon az európai kihívásokra adható keresztény válaszokat fogalmazták meg a résztvevő országok képviselői a nyugat- és kelet-, valamint a dél-európai térségből is. Mindenki hangoztatta – a találkozó mottójával –, hogy „Krisztus fénye minden emberre ráragyog”. Az összejövetel kiemelkedő pontja volt Wittenberg történelmi városának a megtekintése. Ez egyúttal az egyháztörténelem elmúlt öt évszázados múltjába is bepillantást engedett. A reformáció meglévő emlékhelyeinek felkeresése mindenki számára érezhetően hasznosnak mutatkozott. Itt kell megemlítenem, hogy egy évvel ezelőtt a Rómában tartott találkozó is hasonló élményeket ébresztett az egyházak képviselőiben.

A nap lezárásaként a német államfő, Horst Köhler is – aki nem titkolta hívő evangélikus – részt vett az egyházak képviselőivel közösösen tartott igeliturján a Stadtkirchében. Ezután a városában, amely előtt Luther és Melancthon szobra áll, adott fogadást az ökumenikus összejövetel résztvevőinek.

A harmadik nap a lehetséges és esetleg konkrét elképzeléseket vázolta Európa békes jövője számára. A 150 képviselő a különböző egyházak részéről abban egyetértett, hogy a kereszténység nem egy lezárható folyamat, mint egy múzeumba való történelmi múlt, hanem az európai keresztények összefogása által Krisztus evangéliuma új fényének újra meg kell világítania a XXI. századi európai társadalmakat, s előmozdítni és felszabadítani azokat az energiákat, amelyekkel megoldhatók a szekularizálódott Európa problémái. A nap délutánján kiscsoportokban beszélgetve mélyítették el

ISMERJÜK MEG PAPPAINKAT

Ismerjük meg pappainkat című sorozatunkban bemutatjuk a nyugat-európai magyar lelképásztori szolgálatban működő pappainkat. Bemutatásuk egyben meghívó arra, hogy a külföldön lakó, esetleg ideiglenesen külföldön tartózkodó magyarok, illetve magyarul beszélő fiatalok, tanulók, munkakeresők Magyarországról, a Kárpát-medencéből vagy a világ bármely országából, igénybe vegyék lelképásztori és egyéb szolgálataikat távol a hazától, az idegenben.

Simon Attila segédlelkész Maria Saalban, és egyben a Karintiaiban élő magyarok lelkésze. Megbízását főpásztora Schönberger Jenő szatmári püspök előzetes hozzájárulásával, dr. Alois Schwarz püspöktől, a Gurk-Klagenfurti egyházmegye főpásztorától kapta, előbb 2006. szeptember 1-től kizárólagosan osztrák lelképásztori szolgálatra, majd 2007. január 1-től a karintiai magyarok lelképásztori szolgálatára is. A Szatmári egyházmegye papja.

Simon Attila 1980. február 18-án született Szatmárnémetiben. Kökönyesden, Ugocsa megyében, a harmas határ tözsomszédságában nőtt fel. Elemi iskoláit szülőfalujában, középiskolai tanulmányait 1994-től 1998-ig a szatmárnémeti Hám János Római Katolikus gimnáziumban végezte, ahol 1998-ban értségi diplomát szerzett. Az értségi megszerzése után, 1998-ban felvételt kért a gyulafehérvári Római Katolikus Hittudományi Főiskolára. A teológiai tanulmányok befejezése után, 2005. június 25-én Schönberger Jenő püspök a szatmári székesegyházban pappá szentelte a Szatmári egyházmegye szolgálatára és augusztus 1-től kinevezte az említett székesegyház se-

Simon Attila

gédlelkészének és egyben az egyházmegyei ifjúsági lelkész-ség koordinátorának. Egyévi szatmári lelkési szolgálat után aztán, főpásztor engedélyével került Maria Saalba segédlelkésznek, és lett ez év elejétől, dr. Alois Schwarz püspök megbízásából, a karintiai magyarok lelkésze, Sötér Ervin kapucinus atya utódként, aki súlyos betegségére való tekintettel többé már nem vállalhatta a klagenfurti magyar miséket.

Az új magyar lelkész, a Szabó Attila által szerkesztett, mintegy 250 példányban és havonta megjelenő „Klagenfurti Levél” segítségével tartja a kapcsolatot a gondjára bízott magyar hívőkkel. A magyar szentmiséket általában mintegy 50 személy látogatja Klagenfurtból és a környező településekről.

Magyar szentmisét tart rendszeresen minden hónap utolsó vasárnapján 11.00 órakor Klagenfurtban, a Kapucinusok templomában, Waaggasse 15., A-9020 Klagenfurt.

Érdeklődni: HH. Kpl. Simon Attila, klagenfurti magyar lelkész, Domplatz 1, A-9063 Maria Saal, Telefon: 04223/2254, Fax: 04223/2254-9, Mobilitel.: 06768/7727345, E-Mail: simonatti@freemail.hu

Cserháti Ferenc

A MEGTÁMADOTT...

Folytatás az 1. oldalról

szereletében égő reményt; a tél dermesztő hidege után a tavaszt hozó magyar feltámadást. Az idejű hűvét által is üzen az Úr, a Fölség, a Mindenható. A hitben való találkozás az emberi gyöngöcs és bizonytalanság pillanataiban is ragaszkodó lelkiület szükséges, amilyen Mária Magdolnában élt. A sötétség óráiban, amikor semmit sem értett és nem látott világosan, akkor is ragaszkodott Krisztushoz. Kereste, vele akart lenni. Hűsége hitének egyik forrása lett.

Jelek nélkül nem élhetünk a mindennapokban. Keresztény életünk tele van hitre készítő jelekkel. A szentmise, akár hétköznap vagy vasárnap, és a szentségek mind arra mutatnak, aki jelen van, AKI ÉL a lelek mögött: Jézus Krisztus, a Feltámadott. Keresztény életünk hűsvéti jel a világ számára: Krisztus jelzi, Őt, aki nem halt meg örökre, hanem feltámadt, és mi általa és benne élünk. Az igazi keresztény élet mindig Krisztusra mutat, a Föltámadottra, akinek nyomdokain járunk a nagyhéten és a hűsvéti szent időben.

a Nagyszébenben majd újra előkerülő égető kérdéseket.

– **Milyen tapasztalatokkal tértek haza a magyar résztvevők?**

– Erdő Péter bíboros úrral együtt ketten képviseltük a magyar katolikus egyházat és a hazánkban lévő egyházakat, mivel más magyar rajtnunk kívül nem volt. Öröm volt együtt imádkozni a résztvevőkkel, és hallani a tanácskozási rendkívül világos és konkrét megállapításait Európa jelenlegi helyzetéről és a keresztények szükséges összefogásáról. Bíboros úrnak a kiscsoportos beszélgetés után lehetővé volt beszámolni a budapesti Városmisszió előkészületeiről, nekem pedig a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karán tavaly szeptemberben alakult *Ut Unum Sint* Ökumenikus Intézet új kezdeményezéséről. Ezenkívül a találkozó során általános volt az Erdő Péter bíboros úr iránti érdeklődés protestáns és ortodox részről egyaránt. Úgy érzem, a találkozó jól előkészítette a szeptemberben Nagyszébenben tartandó III. Európai Ökumenikus Nagygyűlést. MK

Hangos legyen templomainkban az ének, hangozzék az Alleluja magasztosában, mert hűsvéti ünneplésünk tartalma a világ legnagyobb csodája: Jézus feltámadása. Igazi, ne hamis és örömteli legyen az ünneplésünk. Ne hamisítsuk meg legnagyobb ünnepünk titkát!

Szomszédágunkban az egyik amerikai plébánián a legapróbbak és iskolás gyermekek nagybójt 4. vasárnapján a hűsvéti nyuszival találkozhattak. Közös reggeli és móka kísérte a szívbőző gyermekek csoportját. Azt már megszoktam, hogy a karácsonyi időben Télapóval fényképezkedés van, feledtetik a betlehemi Kisded személyét... és mindez persze jó üzlet és haszon; de ez a nyuszi dolog, ezt már egyáltalán nem értem! Ha Péter atyánk most élne, akkor azt mondaná, hogy „no comment”... nincs véleményem! Ő is szóltan, mint ahogy én is! Milyen élménye marad a felnövő, új generációnak a feltámadt Jézusról, hűsvéti hitünkéről!

Ne feledjük, hogy nemcsak az apostolok a tanúi Krisztus feltámadásának, hanem minden keresztény embernek is tanúskodnia kell arról, hogy Jézus szenvedett, meghalt és feltámadt, és hogy vele együtt mi is feltámadunk. Keressük ezért az odafent valókat, ahol a dicsőséges Krisztus ül az Atya jobbán. Benne az élet minden rejtelme, az élet értelme, az örökkévalóságba torkolló időnek minden kérdése megoldást nyer. Ő a mi életünk és feltámadásunk. Ő a mi jelenünk és jövőnk. Hűsvéti örömről és allelujánk hangozzék mindaddig, amíg egyszer mi magunk is, hitünk gyümölcseként testben is fel nem támadunk. Feltámadt Krisztus! Alleluja!

Az isteni kegyelem kiadása az idejű hűsvét. Minden kedves Olvasónak, magyar testvéremnek kegyelmekben gazdag és áldott ünnepeket kívánok *Pilinszky János: Harmadnapon* versének részletével:

És fölzúgtak a hamuszín egek,
hajnaljéle a ravensbrüci fák.
És megéreztek a fényt a gyökerek.
És mert támadt, és felzeng a világ.

Mert megölhették hitvány zsoldosok,
és megszűnhetett dobogni a szíve –
Harmadnapra legyőzte a halált.
Et resurrexit tertia die.

HIÁBA
Részlet

Uram, ki bennem élsz, örök mementóm,
Tudom, tudom, hogy sátraid mi szépek,
Tudom, hogy bennük béke s fény az élet,
S hogy testem véred megváltotta templom.

Tudom, tudom. Kitárom két karom
Feléd, örök fény és szemem, e tört szem
Reád tekint a gyászban és a ködben
S téged keres sírón, féljig vakon!

Juhász Gyula (1883-1937)

Gyermekeknek

ELŐ SZOKÁSAINK

Húsvét a kereszténység legnagyobb ünnepe. Ünnepel az egyház, a család, amely örzi, ájolja a húsvéti szokásokat. Az ünnepe előtt István a hittanórán film segítségével eleveníti fel a nagyhét eseményeit. A képernyőn megelevenedik a jeruzsálemi bevonulás, nagypéntek tragédiája, a keresztes feszítés, a sírba-tétel, a feltámadás ünnepe, régi szokás szerint tűz- és vízszenteléssel.

Hogyan kapcsolódhat bele az ünnepi előkészületekbe a család? Hogyan lehet szebbé, maradandóbbá tenni ezt az ünnepet? Marikaék évről évre lelkesen készülődnek. A fiúk apukával barkák szednek a folyóparton a másnapi barkaszenteléshez. A lányok anyuka segítségével csokrokat készítenek; ezekből jut még azoknak is, akik megfeledeztek róla, vagy nem jutottak hozzá. A nagyobb ágacsák vázába kerülnek, festett tojásokat akasztgatnak rájuk. Nemcsak a szoba lesz hangulatossabb tőle, de emlékez-

tet a közelgő ünnepre is. Nagypénteken a spagettire sajt kerül, az egész nap hús nélkül telik el. Nagyszombaton megérkezik nyamama is, anyukával együtt birtokba veszik a konyhát. Készül a finom kalács, és föl a sonka. A finomságok kosárba kerülnek, és várnak az ételszentelésre. Délután a gyerekek izgattak, kezdődik a tojásfestés. Vidáman válogatják a színeket, nagy buzgalommal keresik a mintákat. Anyuka és az idősebbek már szinte művészek a több éves gyakorlatból. A fiúk verseket tanulnak a locsoláshoz. Végre elérkezik húsvéthétfő, a kisebbek számára a tojás- és édesség-keresés. Megérkeznek a locsolók is, megöntöznek minden lányt és asszonyt, egyik sem hervasdhat el ez év során! Ismerősök, rokonok találkoznak ilyenkor, félreteszik a hétköznapi gondjait. Jó alkalom erre a húsvéti szünidő. Kívánok színes ünnepi előkészületet. Ez már rajtatok múlik!

Judit néni

Fiataloknak

LEGYEN VILÁGOSSÁG

Krisztus Arca feltámadásának ünnepi szentmiséjében olvassuk a Teremtés könyvéből: „A föld puszta és üres volt, és sötétség volt a mélység felett... És Isten szólt: Legyen világosság” (Ter 1, 2-3). Az élet kezdete: a fény, a világosság isteni ajándéka... Ez a magyarázata annak, hogy a feltámadási szertartás egyik legszebb része az újra megjelenő és minden sötétség felett győzedelmeskedő Fény ünneplése. Templomainkba is nem a megszokott időben gyülekezünk ezen a napon. A késő esti, éjszakai órák sötét, sejtelmes világa ölel át mindenkit... Magányosság és bizonytalanság érzése kerít hatalmába, s a feltörő kérdések is félelemről tanúskodnak: Van e kiút ebből a tetszet-leket gyötörő fülhomályból?

Isten első megnyilatkozása a Szentírás kezdetén: „Legyen világosság” ellenszegül a halált hozó sötétségnek. Ez a fény, az Ő mindent teremtő és megtartó fénye, minden létezés alapja és feltétele.

Isten szava rendet teremt. Kiemelkedik a zűrzavar kavargásából az értelmes élet: a nappal és az éjszaka, a szárazföld és a tenger, az állatok és a növények, az égítettek és a csillagok... S ennek a mindent átalakító

rendnek egyetlen célja van: az ember teremtése. Megalkotni őt az Ő képére és hasonlóságára. Minden ember hasonló Istenhez. Minden embernek királyi méltósága van, szeretetre méltó, és ő maga is szereti tud. Az ember közösséget, családot, népet és nemzetet alkotó hivatása a teremtés folytatása és beteljesedése. Nem saját érdemből, hanem azért, mert ez volt Isten szándéka és akarata... „És látta Isten, hogy mindaz, amit alkotott, jó”. Az ember felelőssége és hivatásának gyökere ez a néhány szó... Védni, óvni azt, amit Isten teremtett, alkotó társa lenni a Teremtőnek. A sötétségből a lét fényességére fölemelt embernek szóló küldetés és kihívás ez: egy feltámadás története.

Jézus megváltó halálát és feltámadását ünnepelve, ugyanennek az isteni teremtő hatalomnak vagyunk tanúi és résztvevői. A sötétség és halál hatalmának már semmi esélye. A „Legyen világosság” teremtő Igéje ezen a szent éjszakán újra kiált: Legyen élet! S ennek a megdicsőült életnek, az egész teremtett világot megvilágosító és megváltó fényességnek derengését látjuk, várjuk húsvét hajnalán.

Pál atya

KI VOLT HENRY DUNANT?

(1828-1910)

Most, midőn a terrorizmus tobzódásának korszakát éljük, nem árt fölidézni egy olyan ember emlékét, aki életét, vagyonát felebarátai megsegítésére áldozta.

Senki sem közönte ezt meg neki. Henry Dunant, a Vöröskereszt megalapítója, a legnagyobb nyomorban, saját szervezeteiből is kizárva halt meg az észak-svájci Appenzellben.

1956. november 23. Egész éjszakai erőltetett menet után, hajnalban végre megpillantjuk az osztrák határt. Igaz, az orosz járőr nyomunkban van, de már nem mer löni.

Gondolkodás nélkül ugrunk rá az előtűnik lévő kis folyó bizonytalan jegére, mert látjuk, hogy a túldolgan vöröskeresztes autók állnak.

Tea, kétszersült, szabad levegő... Néhány percig még tartjuk magunkat, de aztán - az átélte feszültség és kimerültség hatására -, „mint a zollstock” csukunk össze.

Két hét a bécsi Gurkgasse 32-ben (igaz, szalmán, de megkönnyebbülten), majd december 6-án estején indulás Svájcba a vöröskereszt különvonatán, amelyet erre az alkalomra kegyes kezek csodálatosan földszítettek. A fülkék apró asztalkáin mikulási gyertyák égnek, mellettük háromszögletű Toblerone csokoládé, narancs, banán... Meghatottan mondunk búcsút Bécs repdeső fényeinek.

Utunk valóságos diadalmenet! Zürich-

ben, Bernben nemcsak a szeretetszolgálat emberei hoznak az állomásra nagy kondérokban meleg levest, de kitűző látásunkra a lakosság is. Édességet, pénzt adnak az ablakokban bámészkodóknak.

A lausannei kaszárnyában, amit számunkra kiűrtettek, rendbe tettek, meleg szoba, teljes ellátás, orvosi kezelés, és a pincékben a világ minden részéből összegyűjtött ruhaneműk báliái várnak ránk... Az anyagiassabb kis idő múlva 5-6 bórind holmival indulnak új életük felé.

Én, mivel afrikai vízumomra kell várom (olajkutató geológusként szerződöttem egy francia vállalat), hónapokig élek a vöröskereszt kényerén - eleinte Lausanneban, utána pedig egy gyönyörű alpesi üdülőhelyen, Lenk im Simmentalban. Mindaddig gondoskodnak rólam, amíg el nem tudom foglalni az állásomat.

Feledni? Hogyan lehetne mindezt elfeledni?? - Pedig vannak, akik megkísérik, sőt most, évtizedek távolából, nem a kapott támogatásra gondolnak, hanem vöröskereszten belüli „visszaélések” feszegetnek.

De térjünk vissza Dunant-ra! 1828-ban (179 évvel ezelőtt) született Genfben. Jómódú fiatalember volt, tele sokat ígérő tervekkel. Pusztán azért utazott a lombardiai Sol-

Veres András püspök

A katolikus oktatás, nevelés jelentősége, fontossága napjainkban

Veres András szombathelyi megyéspüspök „A katolikus oktatás, nevelés jelentősége, fontossága napjainkban” címmel tartott előadást március 9-én Debrecenben, a Svetits Intézetben. Az előadás az iskola pedagógusainak tartott nagyböjti lelkigyakorlat része volt.

Előadásának kezdetén Veres András utalt arra, hogy idejétmúltá vált az a felvilágosodás korabeli felfogás, amely szerint a gyermeket nem szabad formálni, alakítani. Idézte a családi okokra visszavezethető öngyilkosságok, a 16-18 éves korú fiatalok körében a kábítószert, az alkoholfogyasztás, a terhesség-megszakítás emelkedésének statisztikai adatait. „A gyermeknek joga van a család óvó, védő, nevelő közösségére, a szülőnek pedig kötelessége személyiségének, adottságainak figyelembevételével szabadságra nevelni gyermekét. Ez

a szülői jog, kötelesség nem ruházható át, és nem pótolható” – figyelmeztetett.

„A szülők az evangélium első hirdetői, ehhez a hivatáshoz a házasság szentségében rendkívüli kegyelmeket kapnak” – emlékeztetett II. János Pál pápa gondolataira a főpásztor. „Eppen ezért a szülők felelősségük tudatában igényt tartanak a szélesebb társadalmi közösség, így az iskola támogatására is, hogy gyermeküket az általuk kívánt értékrend alapján neveljék. Fontos tehát, hogy a szülők következtetek legyenek az iskolaválasztásban. Azok, akik keresztény iskolát választanak, tudatosan teszik ezt. Az iskola és a szülő partnerségében mindkét fél részéről jelen van az egymás követelményeinek támogatása”.

„Figyelembe véve az egyházi iskolák erkölcsi, oktatási, nevelési eredményeit, jogosan merül fel a kérdés:

ferinóba, hogy III. Napoleonnal az Algériában létesítendő öntözéses gazdálkodás részleteiről tárgyaljon.

Véletlenül (de „a véletlen a Végzet szülőanyja”) szemtanúja lett az 1859. június 24-én, Ferenc József osztrákjai és francia-szard hadak között lezajlott borzalmas ütközetnek, amelynek végén 40 ezer halott maradt a csatatéren. (A sebesültek nagy részét meg lehetett volna menteni, ha létezik szervezett egészségügyi szolgálat! De ilyen akkor még nem volt.)

Az ifjú Dunant lelke mélyéig megrendült, s ettől a naptól kezdve egész életét a segítség gondolatának szentelte.

„Ha már lehetetlen elkerülni, megakadályozni a véres háborúkat, legalább a sebesültekről, a hadifoglyokkal való emberséges bánásmódról, s a menekültekről kell gondoskodni!” - S mindezt nemzeti, vallási, faji hovatartozásra való tekintet nélkül!

Ma már (legalábbis a fejlettebb országokban) mindezt természetesnek, magától értetődőnek találjuk. Akkor azonban nem volt az! A mindnyájunk számára ismerős emblémát, a fehér mezőben vörös keresztet is, meg kellett tervezni.

Mint minden új, forradalmi gondolatot, Dunant tervét is hitetlenkedve, kételkedéssel fogadták, „ötöpiának” bélyegezték. Elismeretese sokkal több fáradságba (utazgatásba, levelezésbe, tárgyalásba) került, mint kidolgozása.

Vége 1863-ban sikerült megalakítani Genfben az „Ötök tanácsát” (Dufour, Moynier, Appia és Maunoir orvosok, valamint Dunant - mint titkár), amely később a „Nemzetközi Vöröskereszt” csúcsszerve lett. Aztán a helvét és francia kormány segítségével, összehívtak egy konferenciát. Ezen elhatározták karszalaggal felszerelendő önkéntesek toborzását, s azt, hogy egészségügyi személyzetet minden országban „semlegesnek” kell tekinteni.

1864. augusztus 22-én 16 állam írta alá az első „Genfi Egyezményt”, amelyet továbbiak követtek.

És Dunant? - Vagyonra ráment a közügyekre, sőt munkahelye, a genfi bank is csődbe került miatta! A bírósági eljárás elől Párizsba kellett menekülnie. Soha többé nem térhetett vissza szeretett szülővárosába.

Öt évi világhírnév és tündöklés után - hűsz esztendei szörnyű nyomor szakadt rá. Gyakran nem volt ennie, hidak alatt töltötte az éjszakát!

Később Német- és Olaszországban bojongott, teljes reménytelenségben... Saját alapítási szervezeteiből, a Vöröskeresztből is kizárták. Csak meghalni térhetett haza.

Saárty Éva, Lugano

Miért lehetséges az, hogy a mai magyar társadalomban ilyen erőteljesen küzdenek az egyházi iskolák elhelyezésére a több éve folyamatosan a kötelező finanszírozás megrövidítésével?” – kérdezte a szombathelyi püspök, majd utalt arra a tényre, hogy a negatív diszkrimináció a vallásos embert másodrendűnek tekinti. Az egyházi iskolák ennek ellenére nem küzdenek beiskolázási gondokkal, mint más önkormányzati iskolák.

Végezetül az előadó megerősítette: minden keresztény ember feladata és kötelessége, hogy az egyházi iskolák létéért, egyenlő elbírálásért a maga módján küzdjön. Ez nemcsak az egyháznak, a keresztény családoknak, hanem az egész magyar társadalomnak fontos, mert az egyházi iskola értéket ismerő, értéket követő embereket nevel.

Kovács Ágnes

A Miatyánk legrégebb írott változata a Vatikáni Könyvtár tulajdonában

XVI. Benedek a Szentszéknek szánt ajándékként kapta meg az egyik legrégebb evangéliumi kéziratot. Január 22-én, hétfőn az adományozó, az egyesült államokbeli Frank J. Hanna családja kíséretében adta át a pápának a Bodmer 14-15 jelzetű papiruszt, amely a Kr. u. 175-225. közötti időszakból származik.

„A papirusz Lukács és János evangéliumának mintegy a felét tartalmazza. Egyiptomban készült, és talán liturgikus könyvként használták” – mondta el Jean-Louis Tauran bíboros, a Szent Római Egyház levéltárosa és könyvtárosa.

A Bodmer 14-15 (P75) jelzetű kézirat korábban a Genf melletti Colognyban található Bodmer Alapítvány tulajdonában volt, mostantól pedig a Vatikáni Apostoli Könyvtárban őrzik. A papiruszkötet eredetileg 36 bifoliumból, vagyis 144 oldalból állt, és a fennmaradt részek, mintegy 41 oldal, a legrégebb olyan irat, amely részleteiben ugyan, de egyszerre két evangéliumot is tartalmaz, sőt a Miatyánk legkorábbi változata is ebben a dokumentumban található.

„A kézirat szinte biztosan egy kisebb közösség, talán egy görög nyelvű egiptomi „plébániának” szánták, ahol a keresztény liturgiának megfelelően felolvasták az evangéliumot az eucharisztikus ünnepség során” – olvasható az Osservatore Romano hasábjain. Az a tény, hogy a kézirat két evangéliumból származó szöveget is tartalmaz, arra utal, hogy a korai keresztények az evangéliumokat egy egységnek látták.

A Bodmer 14-15 papirusz azért is fontos dokumentum, mert megegyezik a Codex Vaticanusszal, a Biblia egyik legkorábbi, IV. századi példányával. Ezáltal bizonyítható, hogy az Újszövetség legrégebb szövegei, amelyek teljes egészében fennmaradtak, megfelelnek azoknak az evangéliumoknak, amelyek már századokkal korábban elterjedtek a keresztény közösségekben.

A dokumentum átadásán Tarcisio Bertone bíboros államtitkár; Raffaele Farina püspök, a Vatikáni Könyvtár prefekta; és Gary Krupp, a Pave the Way Foundation („Egyengedj Az Utat Alapítvány”) alapítója is jelen volt, aki egy évig dolgozott ennek az eredménynek az eléréséért. Zenit/MK

Floridai levél

ÍRÁS-TUDÓK?

Milyen szép kézírása van – jegyezték meg elismerően –, mire a grafológus csak legyintett, mert neki nem az írás „szépsége” számít, de a betűk jellegzetes képe, vonala, kapcsolása, az egész „mű” karaktere. Bíró-sági írásszakértők, új állást megpályázók kézzel írott életrajzai, lassan mindezek a sülyeszövege kerülnek, oda számízik mindannyiukat a számítógépek billentyűi. Elfeljenek írni? „Valóban, ma csak akkor van szükségünk a kézírásra, amikor alá kell írjuk a nevünket” – állapítja meg a *Heral Tribune* munkatársa. A betűvetés tudományát kizárólag a „távírógépen a számokról betűkre átváltó billentyű” (*Magyar Értelmező Kézisótár?*)?

„A legjobb úton haladunk, hogy elérjünk a szellemi elszegényedésnek erre a fokára... A kultúra újabb keresztúthoz érkezett, mivel a kézírásról elfordulunk a nyomtatott betűkhöz” – olvasom egy most megjelent tanulmányban. Kutatások igazolják, hogy a diákok egyre nagyobb többsége kizárólag nyomtatott betűkkel ír (ha egyáltalán kézírásra pazarolja az idejét). Márpedig „aki nem tud leírni betűket folyamatosan, összefogott rendszer szerint, az nem boldogul az olyan szövegek olvasásával sem.”

Az Egyesült Államok diákjainak kézírásait vizsgáló, különböző nagyhírű egyetemeken végzett tanulmányok igazolják, hogy ma csak nagyon kevés idő fordítanak kurzív, folyóírás tanítására. Míg régen naponta foglalkoztak vele, ma jó, ha heti tíz perc jut rá. Kiszorították a modern „mérnök”, az elektronika, a technológia, a számítástechnika, az idegen nyelvek, stb. Unokaöcsém írásbeli orvosi vizsgálja ugyan több órát tartott, de betűt leírnia nem kellett. Elég volt, hogy a kérdések mellett szereplő lehetőségek közül „kipipálja” az egyetlen helyesnek tartott választ.

De hol itt a veszteség? Mit jelent a szó „elszegényedés”?

A gyerek, aki nem tanul meg rendszeresen írni – lustaságból, énelemből, vagy mert a feladat megoldására kiszabott idő sürgeti –, rövidebb „kompozíció” ad be, kevésbé átgondoltat, szimplábbat. De a kézírás elhagyása hatással van a felfogó képességre is. Az a folyamat, amely a gondolatot az idegek közvetítésével, az ujjakon keresztül, az írott jelekhez vezeti, nagyon bonyolult művelet. Számos akadémiai kísérlet igazolja, hogy a korán megtanult kézírás elősegíti a gyerekeknek – többek között – a koncentrációt, a helyes kifejezések megtalálását, a logikus gondolkodást. Olyan tényezők, segédeszközök ezek, amelyeknek a jótékony hatását érzik majd egész életükben. (Ide szürom be megdöbbentő tényként, hogy vannak óvodák, ahol az apróságok az elavult „ír-ír” ákombákomjait helyett sikerrel nyomogatták a miniszámítógép billentyűit az óvónénik és a szülők – téves – büszkségére.)

Aki nem ismeri a folyóírást, kutatásai során hogyan boldogul az elődök kézzel írott szövegeivel? Mi lesz a régi dokumentumokkal? Mi lesz a mérhetetlen kultúrkincsrel, ami csak így maradt reánk? És hova tűnik a személyes kapcsolatoknak ez az „intim” formája? Ami – hasonlóan a telefonban hallott első Hallóhoz – már a levél olvasása előtt, a boríték kuszája, vagy rendezett kézírásával, kiálalójával tudatja, hogy milyen lelki és fizikai állapotban van a másik? Lassan felírhatjuk a kurzív, folyó-, folyékony írást is a „Kiveszőben lévő” agasztoán bővülő listájára?

Bitskey Ella, Sarasota

ÖRÜLJ, SZÍVEM

Most már örülj, szívem. Édes levét vágott sebből cseppent már a nyírfa, s a völgy felett, a magas rét egét tele zengi pár mámoros pacsirta!

Áprily Lajos (1887-1967)

JÉZUS KÉPMÁSA
Manoppellóban

szinte egyenesen vezet az út Manoppelloba, mert minden év május 3. vasárnapján ünnepi körmenetben viszik körbe a faluban a relikviát, egy nappal előtte viszont Szent Pancratiusz szobra részeseiben a megtiszteltetésben. Az apokrif írásban szereplő „torony” valószínűleg a római Szent Péter bazilika lehetett, amelyben eredetileg őrizték a selyemtatart.

Klaus Berger egy további bizonyítékot lát feltételezésének alátámasztására az úgynevezett Tamás-akták Gyöngyfaluban. Az akták keletkezési idejét a II. század végére teszik. A Kelet-Szírriában íródott, eddig a meglehetősen ködösnek hitt dokumentum beszámoló a földre küldött Királyfiról, aki rongyos köntösben érkezett, de az égből selyemtakaróban esőből, amelyet váratlanul maga előtt lát, és amely visszatükrözi képmását. A Manoppello relikviája ismeretében könnyebben megértjük a fonákban tűnő szöveget: a Királyfi Jézus Krisztus, akinek arcát szinte visszatükrözi a selyemtakaró. A tükrözésnek is kettős a jelentése: egyrészt a mindennapi értelemben a pilla-

natnyi képet adja vissza, átvitt fogalomként viszont a jövőt mutatja és így már a selyemtakarón látható férfiarc képében hidat képez a kihalált szenvedett és feltámadt Krisztus között. A Tamás-akták Gyöngyfaluban szereplő korona ezúttal egy töviskorona képében jelenkezik a manoppelloi relikvián. Klaus Berger szerint további kapcsolat van a Gyöngyfaludal és a selyemtakaró feltűnő gyöngyház fénye között. Még nem nyert bizonyítékot, de valószínűnek tűnik, hogy a takaró nem is selyemből, hanem az antik világ legdrágább szöveteiből, egy nagyméretű földközi-tengeri kagyló rostos-anyagából szőtték.

A relikviát feltűnt a középkor nagy olasz költőjének, Danteinek is, aki az Isteni Színjátékban így versel róla: „belső felét saját színével festett emberi arcképp díszíti, amelyen hosszan megpihen a tekintet”.

A szerző írása végén elismeri, hogy érvei még nem bizonyítékok, de érdemesnek tartja végiggondolni a relikviája sorsát: Szent Péter nevében érkezik Kelet-Szírriába, ahol a II. században megjelölt a Gyöngyfalud szerzőjét, majd a szicíliai Taorminába, Pancratiusz püspök székhelyére kerül, ahonnan a római Szent Péter székes-egyházba viszik tovább. Róma után az Appennini-hegység egy eldugott falucskájában találjuk, ahol a Szent Miklósról elnevezett templomnak immár bazilika rangot biztosít. Titkánek felderítése már megkezdődött...

Vincze András

A BÍBOROS ÉS ÖRZŐJE

Bolognában, a Pálinskás Antal emléket őrző Villa Pallaviciniben, február másodikán bemutatták Clemente Manenti: Magyarország 1956. A bíboros és őrzője c. könyvet. A könyv-európai jelen volt az író, valamint Alberto Di Chio bolognai anakonak, a kelet-európai hitvallók történetének szakértője, számos Mindszenty bíborosról szóló mű szerzője. Ez alkalmából a Vatikáni Rádió interjút készített Di Chio atyával, aki kérdésekre válaszolva elmondta:

- A kötet az 1956-os magyar forradalommal kapcsolatos eseményekről szól. A forradalom néhány napjának főszereplője volt Mindszenty bíboros, Magyarország primása, esztergomi érsek, miután kiszabadították a börtönből. A bíborost egy már régóta Magyarországon élő, az olasz Pallavicini családból származó katona szabadította ki és kísérte azokban a napokban. Pallavicini - Pálinskás Antal őrnagy olyan események középpontjába került azokban a napokban, amelyeknek kifejtését valószínűleg nem láthatta előtte. Miután a bíboros az amerikai nagykövetségre menekült, ahol 1971-ig tartózkodott, Pallavicini őrnagyot az a vádolták, hogy a fennálló rezsim ellensége volt és összeesküvést szervezett. Pálinskás Antalt koholt perbe fogták, halálra ítélték, és 1957-ben felakasztották. Az esemény visszhangjáról olvashatunk a bíboros emlékirataiban. A bíboros visszaemlékezésében többször is említett tesz Pallavicini őrnagyról, akinek halálós ítélete mélyen megrázta. „Halála kapcsolódik a velem történt eseményekhez” - írta a bíboros, bár nem zárta ki annak a lehetőségét sem, hogy a kommunista rezsim egyébként is halálra ítélte volna, személyétől függetlenül.

- Hogyan él tovább Pallavicini emlékezte az olaszok körében?

- Bolognában különösen nagy visszhangra talált az 56-os magyar forradalom, Giacomo Lercaro bíborosnak, a város érseke köszönhetően. Lercaro bíboros Bolognában, az ún. Villa Pallavicini intézmény, illetve különösen azokkal a sportlétesítményekkel kívánt tisztelni a hős emlékének, amelyek abban az időszakban születtek. Ezért a mai napig, Bolognában a Pallavicini villa, illetve a Pallavicini nevet viselő sportközpont, Pálinskás Antal emléket idézi. 1956-ban Lercaro bíboros nagy figyelemmel követte Mindszenty bíboros és a magyar forradalom sorsát, és számos kezdeményezés fűződik nevéhez. Elrendelte például, hogy főegyházmezejében minden templomban húzzák meg a gyászharangokat, ezzel jelezve a magyar forradalom levelező iránti részvétét. Nyilvánosan is többször tanúságot tett arról, hogy a bolognai helyi egyház és az olasz közvélemény egy része nem maradt közömbös egy ilyen tragikus eseménnyel szemben. Különösen, ami-

Folytatás a 6. oldalon

Londoni levél

KRISZTUS SÍRJA

James Cameron amerikai rendező, a középfilmnora sikerült 1998-as „Titanic” film-dráma alkotója, New Yorkban, nagy felhajtás közepette bemutatott a saját képviseletének és egyéb érdeklődőknek két jókora mészároszarkofógót, pontos régészeti nevével összariumot, azaz csonttárolót, amelyeket, költséget nem kimélve, Jeruzsálemből szállítottak át. Cameron azt állítja, hogy megállapítást nyert, miszerint az egyikben Krisztus csontjai voltak, a másikkban Mária Magdolna földi maradványai. „Íme bizonyosság” - mondta a filmrendező -, „hogy Jézus nőül vette Mária Magdolnát, s gyermekük is született, Júda, akit egy harmadik, ugyanott kiásott szarkofágban temettek el haldánán”.

Az osszariumokkal Cameron kész romba dönteni az egész keresztény hitvilágot. Mert a kereszténység hite szerint Krisztus harmadnapra feltámadt és felmelve a mennyekbe. „De ha itt van ez a Krisztus korában faragott szarkofág, rajta az ő nevével, akkor bizony mégsem támadt fel” - jelentette ki magabiztosan a filmművész, meglepetve az izraeli Régészeti Hivatal bizonyítványát, miszerint a huszoneg évvel ezelőtti kiásott, Kru. első századi leletek (összesen tíz szarkofágról van szó) bizonyítják Krisztus és a hozzá közel állók eltemetését. Az egyik osszariumon az a vésett felirat áll: „Jezus bar Josef” azaz héberül „Jézus, József fia”.

Van továbbá szarkofág a tíz között Mária, Matia (Máté), Josze (József) és Mariamene e Mara (görögül „Mária, a tanító”), vagy „Mária Magdolna”), valamint „Jehuda bar Jezus” (arámul Jüda, Jézus fia) felirattal is.

A bemutatott reklám célt szolgált, ugyanis James Cameron filmet készített „Jézus elvezett” című sűrű és ezt most kezdte vetíteni. A rendező hangsúlyozza, hogy „hihető fizikai, régészeti és törvényszéki orvostani bizonyítékokat nyújt” arra, hogy Jézus élő ember volt.

Angliában a szakértők csóválják a fejüket. Elsőnek az anglikán egyház legelismerhető Újszövetség-kutatója, Tom Wright durhami püspök szólt meg. „Mi ez a nagy felhajtás?” - kérde. „Abban mindenki egyet ért, hogy Jézus létezett.”

A „The Sunday Times” Vermes Géza oxfordi professzort is idézi, aki Jézus életéről egész sor könyvet írt (magyarul is olvashatók), és most arra mutat rá, hogy az említett nevek igen elterjedtek voltak Krisztus idején. S miért temették volna el a Názáretben élt Józsefet vagy Máriaét Jeruzsálemben? „Ha azt vésték volna a szarkofágra, hogy ‘Itt nyugszik Jézus, József fia, akit Messiasként ünnepelték’, az mindjárt más történet lenne” - jegyezte meg Vermes professzor.

Bruce Longenecker, a skóciai St. Andrews egyetem Újszövetség-szakértője pontos statisztikát is nyújtani tud: „A kérdéses vidéken abban az időben a férfiak 9 százalékát nevezték Jézusnak, és 14 százalékát Józsefnek.”

„Az emberek azonban kíváncsián fogadnak mindenféle feltevést a bibliai korra és a Szentírásban foglaltak hitelére vonatkozóan, különösen Dan Brown „A Da Vinci kód” című könyvének megjelenése óta. A XXI. század fiai közül sokan érzéketlenek a hit misztériuma iránt, kézzelfogható cáfolatokat és bizonyítékokat akarnak látni. „Erre hiába várnak” - mondja Vermes Géza. Más kérdés, hogy ha összegyűjtenék a világ négy sarkáról mindazokat a fa-szilánk ereklyéket, amelyek a keresztfa maradványait ismertek, és összehajlítanánk őket, lehet, hogy felépíthetnénk az így kapott gerendából Noé bárkáját.

Seregnyi azoknak a száma, akik szeretnék megrendíteni a hívők bizodalát. De a hit elvontabb dolog köveknél és fadaraboknál, s bár ez ellentmondásnak tűnik: elvontságánál fogva marad szilárd.

Sárközi Máttyás

BELEHALUNK-E A KRÓNIKUS STRESSZ KÖVETKEZMÉNYEIBE?

A munkahelyi bizonytalanság népegészségügyi jelentősége. A depresszió növekedése, a pozitív életminőség védő szerepe.

1960 és 2005 között a 40-69 éves magyar férfiak halálózása 55 %-kal emelkedett, a nők között ezalatt 4 %-kal csökkent. Ez azt jelenti, hogy 2005-ben 11.395-tel több férfi halt meg a 40-69 éves korosztályból, mint 1960-ban (20.736 férfi 1960-ban, 32.131 férfi 2005-ben - Demográfiai Évkönyv, 2005). Ha a madárinfluenzában, vagy más vírusfertőzésben halna meg évente 10 ezernél több fiatal férfi, ez minden újság címlőjén szerepelne.

Mi az oka, hogy Magyarországon alig beszélünk róla? 2002-ben 12.640 embert kérdeztünk ki, közülük 2005-ben 4689 személyt sikerült újra kikérdezni, 322 ember halt meg az újból felkerekedett közül. Az 5011 ember közül a 2002-ben 40-69 éves korosztályt vizsgáltuk, 1130 férfit és 1529 nőt. Közülük 99 férfi (8.8%), és 53 nő (3.6%) halt meg 2005-ig. Mindkét nemben az onkológiai megbetegedések voltak a leggyakoribb halálokok; 36,5 % a férfiak és 41,5 % a nők között; szív-érrendszeri ok miatt 35,1 % halt meg a férfiak és 29,3 % a nők közül; a férfiak 12,1 %-a, a nők 19,5 %-a halt meg erőszakos ok miatt (baleset, öngyilkosság, gyilkosság), a férfiak további 4,1 %-a alkoholos májzsugor miatt.

A férfiak számos tényező tekintetében sokkal érzékenyebben reagáltak a társadalmi változásokra, mint a nők. A férfiak esetében a munkahelyi bizonytalanság háromszorosa emelte a korai halálózás valószínűségét, a súlyos depressziós tünetegyüttes ötször magasabb halálózási arányokkal járt együtt. A meghaltak közül 24 % szenvedett súlyos depresszióban, míg a teljes megkérdészt mintában a férfiak között ez az arány 5,8 % volt. A szorongás háromszor magasabb korai halálózással járt a férfiak esetében. Az a vélemény, hogy „az ember egyik napról a másikra él, nincs értelme

tervetek szóni”, azaz az anómia, demoralizált lelkiállapot kétszer magasabb, a rivalizálás 2,4-szer magasabb halálózással járt a férfiak között. Az érettséginel alacsonyabb végzettségű férfiak közül kétszer annyian haltak meg 2002 és 2005 között, mint a magasabb végzettségűek közül. A középkorú férfiak számára tehát a munkahelyi és általában a társadalmi bizonytalanság és az alacsonyabb társadalmi státusz súlyos krónikus stressz állapotot és egészségi veszélyeztetettség eredményez.

Melyek a védő tényezők a férfiak esetében? Ha az adatokat az ismert kockázati tényezők, az életkor, iskolázottság, dohányzás, kóros alkoholfogyasztás és elhízás szerint korrigáltuk, a férfiak esetében a pozitív életminőség ezektől a tényezőktől függetlenül háromszor, a jókedv, vidámság és az önbizalom két és félszer kisebb valószínűséggel vezetett korai halálózáshoz. Szintén az egyéb kockázati tényezőktől függetlenül, aki a férfiak közül 2002-ben a feleségével élt, és így érezte, hogy nehéz helyzetben számíthat a felesége segítségére, ötször kisebb valószínűséggel halt meg, míg a biztos munka háromszorosa védőfaktor volt.

A nők esetében elsősorban a tágabb társas kapcsolatok elégtelensége vezethet korai halálózáshoz. A személyes kapcsolatokkal való elégedetlenség, valamint a családi problémák a legfontosabb veszélyeztető faktorok, kétszer magasabb korai halálózási arányokkal járnak együtt a nők között. A kapcsolati problémák fontos szerepet játszanak a nők közötti önkárosító magatartásformákkal – dohányzással, kóros alkoholfogyasztással, elhízással – kapcsolatban is. A munkahelyi tényezők közül a nők esetében a munkatársakkal való jó kapcsolat jelentős védő tényező a halálózás szempontjából. A nők esetében az, hogy daga-

natos betegség miatt kezelték, 2002-ben a halálózás fontos előrejelzője volt, míg a férfiak esetében sem ismert szív-érrendszeri, sem daganatos betegségek miatti kezelés nem jelezte előre a halálózást - ez valószínűleg az is jelzi, hogy a férfiak sokkal kevésbé keresnek orvosi segítséget tüneteik, panaszai esetében.

Ez a népegészségügyi krízishelyzet az egyik oka, hogy az Amerikai Pszichoszomatikus Társaság idén éves kongresszusát március 7. és 10. között Budapesten rendezte, másodszer Európában, a társaság történetében. Fontosnak tartják hangsúlyozni, hogy a krónikus stressz súlyos népegészségügyi kockázati tényező. Ennek a ténynek a negligálása annál is drámaibb ma Magyarországon, mivel idén ünnepeljük Selye János születésének századik évfordulóját. Selye János vizsgálatai bizonyították, hogy állatkísérletekben a tartós stresszhelyzet az immunrendszer összeomlásához, majd az állapot pusztulásához vezet. A mai magyar társadalomnak is fel kell ismernie, hogy a tartós munkahelyi bizonytalanság, a társadalom közérte érték és normarendszerének hiánya, és az ennek következtében kialakuló krónikus stressz állapot súlyos kockázati tényező, az idő előtti egészségromlás és halálózás bizonyított rizikófaktor.

A depressziós tünetegyüttes a krónikus stressz állapotának legmegbízhatóbb mutatója. Míg 2002-ben 13,5 % volt a kezelésre szoruló depressziósok aránya mind a teljes népességet képviselő mintában, mind azok között, akik beleegyeztek az utánkövetésbe, 2005 utolsó hónapjaiban ez az arány azok között, akiket a HEP vizsgálat során újra felkerestünk 18 %-ra, 4,5 %-kal emelkedett, a férfiak között nagyobb mértékben, mint a nők esetében.

Dr. Kopp Mária
egyetemi tanár

A BÍBOROS...

Folytatás az 5. oldalról

kor olyan kiemelkedő tanúságtévőről volt szó, mint amilyen éppen Mindszenty bíboros, Magyarország primása volt.

- Az olasz fiatalok körében mennyire ismert Pálínak Antal hősies alakja?

- Elégé ismert, mivel mindent megtettünk annak érdekében, hogy ne vessen homályba emlékezte, ne legyen pusztán egy név egy épület homlokzatán. Ezzel szemben legyen intés, emlékeztessen egy nép nemességére, és mindarra, amit az akkori magyar primás, Mindszenty bíboros tett, amikor azokban a rendkívül nehéz időkben felemelte szavát a szabadság és az emberi méltóság érdekében.

- Visszatérve a könyvre, hogyan lehetne meghatározni műfaját? Történelmi tanulmány, emlékirat, regényes elbeszélés?

- Teljes mértékben történelmi értekezés. Szó sincs regényről. Clemente Manenti, a

széző, számos dokumentumot átvizsgált, amelyek a szóban forgó korszakra vonatkoznak, és kapcsolódnak Pallavicini személyéhez. Célja az volt, hogy a lehető legszélesebb körben ismertesse az olasz közvéleménnyel az akkor történeteket, ahogy feledésbe merüljenek. Az író elmélyült tanulmányokat végzett, több utazást tett Magyarországra, hogy találkozzon még élő szemtanúkkal.

- Ön is megszólalt a könyvbemutató. Miről tartott előadást?

- Én főleg Mindszenty bíborosról beszéltem, tanításáról és arról, hogy milyen volt lelki állapota azokban a hosszú években, amelyeket az Egyesült Államok nagykövetségében töltött. Szóltam továbbá VI. Pál pápával való kapcsolatáról, felidézve, hogyan hagyta el Budapestet, illetve életek utolsó szakaszát, amikor Rómából Bécsbe távozott.

- Milyen szóval lehetne jellemezni Mindszenty bíboros és VI. Pál pápa kapcsolatát?

- Mindenképpen nehéz kapcsolatáról volt

szó. Egyrészt minden esetben meg kellett óvni a bíboros méltóságát. A bíboros állásfoglalása teljesen világos volt, igényelte, hogy mivel igazságtalanul ítélte el az akkori politikai rendszer, ismerjék el primási és érseki méltóságát. A másik oldalon ott volt a Pápa aggodalma - az „Ostpolitik” éveiben vagyunk - azért, hogy egyház akár csak egy minimális szabadságra is szert tegyen a kelet-európai országokban. Ez a két állásfoglalás bizonyos helyzetekben mind a Szentatyá, mind pedig Mindszenty bíboros részéről olykor fájdalmas meg nem érteshez vezetett.

- Ennek ellenére megállapíthatjuk, hogy a bíboros mindvégig hűséges maradt egyházához és engedelmkedett VI. Pál döntésének?

- Több volt, mint hűséges, rendkívül hűséges volt az alázatban és az engedelmességben. A bíboros kimagasló példát adott az egyház iránti szeretetről és népe szolgálatáról a legvégtelenebb nehézségek között is. Gondoljunk a hosszú évekre, amikor meg volt fosztva szabadságától, akkor is példát adott arról, hogy egy keresztény hogyan szereti az egyházat és hűséges hozzá, engedelmességre a Pápnak, még akkor is, ha vérvél kell tanúságot tennie.

- Sokan voltak a könyvbemutatón?

- Igen, nagy érdeklődés kísérte a könyvbemutatót. Főleg nagyon sok fiatal jött el, mert kíváncsiak arra, hogy mi történt akkor, amikor ők még nem éltek és annak ellenére, hogy ezek az események 50 évvel ezelőtt történtek, üzenetük a mának is szól.

- Egész Európa, így a földrész főpásztorai is, készülnek az ún. Római Szerződés közlő 50. évfordulójának megünneplésére, amely, mint ismeretes, Európa egységesülési folyamatának kezdetét jelentette. Ön lát összefüggést a két esemény között?

- Mindenképpen. Egy változó világ első jelzései voltak. Természetesen nem lehetett előre látni, hogy a folyamat mennyi időt vesz igénybe, de a jelek nyilvánvalóak voltak. Már XXIII. János pápa idején lehetett látni egy halvány fényugrást, amely feltételezte egy új korszak eljövételt. Amikor minden mozdulatlanok látszott, akkor olyan események, mint a magyar forradalom, vagy olyan személyiségek, mint Mindszenty, Wyszynski, Beran bíborosok, Slijp metropolita, vagy Stepinac, zágrábi bíboros, egy új kor előfutárai voltak. Az új Európa főleg néhány keresztény tevékenységének köszönhetően született Olaszországban, Németországban és Franciaországban, de a Kelet-Európai országokban is. Ezek a keresztények bíztak a jövőben, és reménykedtek minden remény ellenére. Az ő tanúságtételük az embert szolgálta, hirdette az emberi jogokat, amelyek azután II. János Pál pápasága idején bontakoztak ki teljes mértékben. II. János Pál pápa magisztrátúra politikai intézményekben valósult meg, gondoljunk csak arra, hogy mi történt a kelet-európai országokban, 1989-ben és az azt követő években. Az egyház nem közvetlenül vesz részt a politikai életben, hanem hirdeti az evangéliumot, az emberi méltóságot. Ez azt jelenti, hogy mindenkinek, még a politikai hatalomnak, a legteljesebb ideológiának is megmutatja, hogy van valami, ami túlmegy az ideológiákon, a politikai hatalomokon, ez pedig az Isten képmására teremtett ember méltósága és szabadsága.

- Ezeknek a hitvallóknak a példáját követve, mit tehetünk ma a szekularizált Európában, ami egyre kevésbé keresztény?

- Elsődleges kötelességünk, hogy ne felejtjük el az elmúlt évek hősiességét. Ne felejtjük el az egyháznak ezeket a vértanúit. Ne felejtjük el, hogy mennyit kellett szenvedniük testvéreinknek a hitben, hogy híressék az ember méltóságát. És ma, egy megváltozott történelmi környezetben, amely természetesen több szempontból szabad, de amelyben fennáll a relativizmus, az igazi értékek elvesztésének a veszélye, még erőteljesebben kell tanúsodnunk arról, hogy az evangéliumnak van mondanivalója a mai emberek számára. Társadalmainknak, a mi Európánknak is szüksége van az evangéliumra, az alapvető értékekre, Jézus Krisztusra, ahhoz, hogy saját maga lehessen. VR

ÁRPÁD-HÁZI SZENT ERZSÉBET AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN

Árpád-házi Szent Erzsébet – angol nevén „St. Elizabeth of Hungary” – a legismertebb szentek közé tartozik Észak-Amerikában. Ábrázolásai megtalálhatók katolikus templomokban és kórházakban, intézmények és épületek viselik a nevét. Szent Erzsébet a Ferences Világi Rend védőszentje, így tisztelete az érkező hittérítőkkel visszanyúl a 17. századig.

A magyar kezdet 1892-ben volt, amikor Böhm Károly, az Esztergomi Egyházmegye volt plébánosa megalapította az első magyar római katolikus egyházközséget Clevelandben, és azt Árpád-házi Szent Erzsébet oltalma alá helyezte. Utána elindította a *Magyarországi Szt. Erzsébet Amerikai Hírnökei* című hetilapot, amelyet megküldött az ország többi magyar közösségéhez is, ahol missziós munkát végzett. Ebből fejlődött ki később a *Nívó, Katolikus Magyarok Vasárnapja* című hetilap, amely évtizedeken át az egyik legnívósabb lapja volt a nyugati emigrációnak.

Az évek folyamán több mint száz katolikus magyar egyházközség alakult az Egyesült Államokban és Kanadában olyan helyeken, ahol sok magyar bevándorló telepedett le. Ezekből tíz plébániát vagy missziós templomot Szent Erzsébet tiszteletére szenteltek.

Az utóbbi évtizedekben a torontói Szent Erzsébet Egyházközség nőtte ki magát a legnagyobb virágzó katolikus magyar egyházközséggé Amerikában. Új templomot szenteltek fel 1985-ben, amelyhez kalocsai apákak készítettek művészi Szent Erzsébet ábrázolásokat.

De nem minden Szent Erzsébetnek szentelt templom magyar eredetű. Az Interneten található plébánia-címtár szerint 24 „St. Elizabeth of Hungary” egyházközség működik jelenleg az Egyesült Államok 15 államában.

Szép példát Szent Erzsébet tiszteletére az Assisi Szent Ferenc-templom New Yorkban, amely széleskörű pasztorális és szociális programjával lüktető egyház a világáros szívében. A templom szentélyét nagy mozaikalkotás borítja, amely teljesen befedi az apszis félkupolás falát. Legfelül a Szűzanya látható a kisd Jézussal, két oldalán Szent Ferenc és Szent Klára. Alattuk egy sorban további ferences szentek, köztük képen, a Portiuncula kápolna előtt áll magyarországi Szent Erzsébet.

Az első amerikai születésű szent is Erzsébet: *St. Elizabeth Ann Seton* (1774-1821), akit az Egyház 1975-ben avatott szenté. Ő is előkelő családból származó, korán özvegyen maradt édesanya. Nevéhez fűződik az első amerikai női szerzetesrend megalapítása és az egyházközségi iskolarendszer kialakítása.

Mike Valéria (New York)

17 millióval nőtt a katolikusok száma egy év alatt

A Vatikánban február 12-én mutatták be a sajtónak a 2007. évi Pápai Évkönyvet, amely tartalmazza az egyház legfrissebb, 2005. december 31-i állapotokat rögzítő statisztikai adatait. Egy év alatt 17 millióval, azaz 1,5%-kal nőtt a katolikusok száma a világon, így elérte az egymilliárd 115 milliót. A katolikusok jelenléte a világban alapvetően változatlanul 17,2%.

A katolikusok számában a teljes népességnél nagyobb arányú növekedés tapasztalható Afrikában, Ázsiában valamint Amerikában, és Európában is enyhe növekedés figyelhető meg, miközben a lakosság létszáma nagyjából állandó maradt. A papok száma 406.411, ez 520 fős növekedést jelent 2004-hez képest. Legnagyobb mértékű a növekedés Ázsiában (3,8%) és Afrikában (3,55%), míg a többi kontinensen csökkent a tendencia.

A papságra készülő szeminaristák száma is növekedett 1400 fővel, és elérte a 114.439 főt. A növekedés elsősorban Afrikában és Ázsiában köszönhető. 100 papi hivátra jelentkező közül átlagosan 32 amerikai, 26 ázsiai, 21 afrikai, 20 európai és 1 óceániai. MKPK

HÍREK - ESEMÉNYEK

Szentföldi támogatás

Az elmúlt évben közel egy millió eurót költött a „Szent Földi Német Egyesület” az Izraelben és a Palesztin Autonóm Területen lévő katolikus intézmények karbantartására. Az egyesületet 1855-ben alapította jeruzsálemi zarándoklata során két Rajna-vidéki német hívó a szentföldi felekezetek és kultúrák közötti megértés elősegítésére. Jelenleg 13 ezer tagja van és Joachim Meisner kölni bíboros vezetése alatt áll.

*

Vissza tulajdonosához

A freisingi érseki múzeum orosz ikon-gyűjteménnyel gazdagodott. Az értékes képeket Robert Hlawitschka München környéki plébános ajándékozta a múzeumnak. Az ikonokat ott állítják ki, ahol korábban egy Ciprusról származó nagyméretű kép lógott, de amelyről kiderült, hogy törvénytelen úton jutott a múzeum birtokába, ezért Friedrich Wetter bíboros visszaszolgáltatta az ikont jogos tulajdonosának. A freisingi múzeumban több mint 4 ezer, zömében keleti eredetű kegytárgy és kép látható.

*

Tegyen említést

A Németországi Zsidó Szervezetek Központi Tanácsa szorgalmazza, hogy a tervezett Unió alkotámy mindenféleképpen tegyen említést Isten létéről. Ezáltal a vallás törvényhozói szempontból is az európai identitás és demokrácia alkotó elemévé válhatna. A tanács elnöke szerint ezáltal egyúttal tárgyalanná lehetne tenni a fundamentalisták azon állítását is, hogy az Európai Unió tagállamainak társadalma hitetlen és romlott.

*

Elítélték

Az olasz kórházi altatók szövetsége nyilatkozatban vetette el a egyes halál gondolatát. Mint a szövetség elnöke a római „Avvenire” című lapnak kifejtette, lehetetlenség az orvosoktól elvárni, hogy tegyenek meg mindent egy emberélet megmentésére, viszont el kívánni tőlük azt is, hogy gyógyíthatatlan betegség esetén működjének közre a páciens életének kioltásában. A nyilatkozat kapcsolatban áll egy már évek óta gyógyíthatatlan izomsorvadásban szenvedő 60 éves férfi orvoslás előidézet halálával, ami Olaszország határain túl is nagy feltűnést keltett.

*

Vannak határai

Münchenben, a katolikus misszió nemrég három budapesti jogász nagysikerű elő-

adást tartott a „Magyar demokrácia határai” címmel. Morvai Krisztina egyetemi docens, Völgyesi Miklós bíró és Szóór Anna jogász a tavaly őszi budapesti események tükrében elemelte a jelenlegi politikai helyzetet Magyarországon és keresett magyarázatot az 56-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulóján történt véres eseményekre. Az estről a budapesti Hírtévé riportban számolt be.

*

Sárközy vezet

A küszöbön álló franciaországi elnökválasztás előtt készült közvélemény-kutatásból kitűnik, hogy a katolikus szavazók többsége a konzervatívok által jelölt, apja révén magyarszármazású Nicolas Sarkozyt támogatja. Szocialista kihívójára, Segolene Royalra a választók alig egy-ötöde voksolna. Franciaország lakosságának többsége katolikus. M.G.Y.

*

A vallási örökséget óvó intézmény jött létre Franciaországban

A vidéken található mintegy ezer francia templom, kolostor és kápolna sorsa a következő évtizedekben egyre bizonytalanabbá válik – olvasható a KNA hírügynökség jelentésében.

Az egyesület figyelemmel kíséri a kritikus állapotban lévő templomok helyzetét – jelentették a francia orgánok. A vidéken található mintegy 100.000 templom, kolostor és kápolna sorsa a következő évtizedekben egyre bizonytalanabbá válik – véli az újonnan alapított szervezet.

Egyre több közöttük az olyan épület, amelyet már nem használnak egyházi célokra, ezért eladják őket. Így Franciaország kétezres éves történelmének fontos tanúi mennek veszendőbe – a most alapított szervezet ezt kívánja megakadályozni. MK

*

Az Iszlám Európában, az Egyesült Államokban és a világ más részein

Számítások szerint 20-24 millió között mozog az Európában élő muzulmánok száma.

1950-ben 800 ezer iszlám hívó élt a földrészén, 2003-ban már 15 millió volt a számuk. Az Amerikai Egyesült Államokban 40 millió az iszlám hívó, egyedül 2005-ben, 5 évvel az New York-i terrorista támadás után 22 iszlám országból 40 ezer muzulmán telepedett le Amerikában.

A világ 45 országában a muzulmánok számaránya meghaladja az 50 százalékot. Afrikában 19 ilyen ország van, 378 ezer muzulmánal, akik a földrész lakosságának több, mint a 32 százalékát alkotják, Ázsiá-

ban 25 országban 796 millió a muzulmán, ami közel 68 százalékuk felel meg, Európában egy ilyen ország van, 3 és fél millió muzulmánal, ami 0,3 százalékot alkot. Az említett muzulmán többségű országokban csak négyben van valóban demokratikus rendszer.

Ezek mellett 6 olyan ország van, amelyben a muzulmánok számaránya 49 százalék és 30 százalék között mozog, a világ 24 másik országában a muzulmánok jelentősebb kisebbséget alkotnak.

Az iszlám hívók számának ez az állandó és gyors növekedése teljesen új jelenség Európa nyugati és északi részén, míg Kelet-Európa egyes országai, mint pl. Bulgária, a volt Jugoszlávia és Görögország számára ismerős a muzulmán jelenlét egészen az oszmán hódítás időszakától. Az iszlám hívók európai bevándorlása szakaszokban történt, mindjárt a második világháború után indult el és napjainkig állandóan folytatódott. A nem-keresztényekkel foglalkozó vatikáni bizottság elég hamar felismerte a muzulmán migráció szerepét és már az 1976-os Ausztriában zajló értekezletre a titkárság meghívott 19 katolikus és 5 muzulmán képviselőt, hogy tanulmányozzák a helyzetet és tegyenek javaslatokat az európai püspöki konferenciáknak, hogy készüljenek fel a kialakuló vallási helyzet kezelésére. 1986-ban az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsa és az Európai Kerestényi Egyházak tanácsa közös ülésen elhatározták, hogy önkormányzat bizottságot létesítenek, amelynek fő célkitűzése az, hogy reflektáljon, miként lehet kapcsolatot kiépíteni az európai muzulmánokkal. VR

Ternyák Csaba az új egri érsek

Lapzárás után érkezett hír: A Szentatya, XVI. Benedek pápa 2007. március 15-én elfogadta Seregély István egri érsek lemondását az Egri Főegyházmegeye lelkipásztori kormányzásáról és kinevezte Ternyák Csaba érseket az egri főegyházmegeye élére.

A Szentatya ugyanezzel elfogadta Szabó Tamás tábori püspök lemondását a magyarországi Tábori püspökség lelkipásztori vezetéséről. VR

Matteo Ricci nyomdokain Kínában

A Szentatya nevében Tarcisio Bertone bíboros államtitkár táviratban köszöntötte a maceratai egyetemet és a pekingi Társadalom tudományi Kínai Akadémia által közösen szervezett nemzetközi értekezlet tagjait, akik „Matteo Ricci nyomdokain: a katolikus egyház Kínában a XX. században” - címmel tartották összejövetelüket. (Matteo Ricci neves olasz jezsuita tudós 1552-ben Maceratában született és 1610-ben hunyt el Pekingben. Több évtizedes missziós tevékenységével Matteo Ricci teremtette meg a kereszténységet Kínában.)

A március 8-9-i értekezlet során nemzetközi hírű tudósok az egyház Kínában betöltött történelmi szerepével foglalkoztak. A találkozó egyik fő célja az volt, hogy feltérképezze a katolikus egyház történelmét a XX. századi Kínában és összegyűjtse a kínai katolikus egyházra vonatkozó európai és kínai történelmi tanulmányokat. Különböző gondot fordítottak a rendelkezésre álló forrásmunkák tanulmányozására. Az előadók között szerepeltek a legnevesebb kínai vallás-szakértők. Zhuo Xiping, a pekingi Társadalom tudományi Akadémia tagja a kínai és a nyugati filozófiai gondolkodás közötti hasonlóságokat vizsgálta. Az említett Akadémia katolikus tanulmányi osztályának vezetője, Wang Meixiu és a pekingi egyetem egy professzora, Gu Weimin pedig arról tartott előadást, hogy a kereszténység milyen hatást gyakorolt a kínai művészetre. Olasz részről két jelentős szinológus előadása hangzott el. Angelo Lazzarotto atya, a Pápai Külmisztikák Intézetéből a Deng Xiaoping által megvalósított reformokat elemelte. A Sant' Egidio közösség kínai szakértője, Agostino Giovagnoli professzor feladata volt, hogy összegezze a két napos tudományos értekezlet eredményeit.

XVI. Benedek pápa a maceratai találkozóra írt üzenetében annak a reményének adott hangot, hogy gyümölcsöző eszmecserre alakul ki a résztvevők között, amely hoz-

zájárul ahhoz, hogy megerősödjének a kínai nép baráti kapcsolatai a keresztény gondolkodással és elősegítsék a kínai és az európai kultúra termékeny párbeszédét. A Szentatya üzenetében emlékezett arra is, hogy mindezeknek az értékeknek kiváló képviselője és előfutára volt a neves olasz jezsuita atya, Matteo Ricci.

Érdekeséggélt megemlítni, hogy a pekingi császári város falában egy ősi csillagvizsgáló is meghúzódik, amelyet Matteo Ricciről neveztek el. Ebben a csillagvizsgálóban végeztek ugyanis megfigyeléseket a jezsuiták. Matteo Ricci alakjának népszerűségére utal az a tény is, hogy Kínában a XX. század 70-es éveiben érrettség vizsgatételként szerepelt a nagy olasz jezsuita misszionárius munkássága. VR

AZ ÉLET KÖNYVBŐL

Párizs

I. A keresztiség szentségében Isten gyermekei lettek: JAMBON Stephane-René és BUNDIK Andrea-Ilona leánya: Rébecca-Andrea, 2005. május 28. KOLESZÁR Alexandru-Josif és KOLESZÁR Lidia leánya: Mónika-Bianka, 2005. október 27. VARGA Roland-Anton és KÖVÁRI Tünde leánya: Tünde-Evelyne, 2005. október 27. MOLNÁR Tamás és POLYÁK Patricia fia: Tivan, 2005. november 25. JASON Vincent-Nicolas és CHEVALLET Anne-Elisabeth fia: Tom, 2006. április 29. FARKAS Tibor és FERRER Nathalie-Antoinette-Martine leánya: Anoushka-Liona-Ilona, 2006. június 25. TEXIER Lionel-Daniel-Marig és WIGHARDT Krisztina-Gabriella leánya: Flavie-Madeleine-Zsuzsanna, 2006. szeptember 23. ROMAN Daniel és ORIENT Anamrie-Monika fia: Kevin-Gino-Felix, 2007. január 14. BALLO Attila és REBAC Annamária fia: Kevin-László-Gabriel, 2007. január 21. BALLO Attila és REBAC Annamária fia: Raymond-Valentin-László, 2007. január 21.

II. Szentségi házasságot kötöttek: NAGY Tibor és KISS Erzsébet, 2001. augusztus 10. MIC Máriusz és SZABÓ Kinga, 2003. július 26. VIAN Christoph és GÖBEL Eszter, 2004. május 22. BROGARD Claude és SZABÓ Nóra, 2004. május 29. LECOMPTE Francois és LAJTAI Ágnes, 2004. október 1. GAULT Jean-Francois és WALTFSCH Timea, 2005. május 7. LORENTZ Mathieu és RADI Krisztina, 2005. július 9. CUCCHI Jacque és KÁSDORF Melinda, 2005. augusztus 27. WOLNHOFFER de CSANY JEKELFALUSSY Emil és SUTTY Francoise-Marie-Nestor, 2006. május 8. ROMAN Daniel és ORIENT Anamária-Monika, 2006. december 10.

III. Az örök házaba költöztek: HOLLÓS-né GYÖRGY Judit, NEUILLY, 2006. január 6. TÉGLÁS Georges, PÁRIZS, 2006. április; ÖZV. BÓTA Ernő-né, KNÉZICS Jolán-Róza, St. MAUR-DEFOSSÉS, 2006. május 22. HOLLÓS András (Hofmann), LEVALLOIS, 2006. június 17. BONYHÁDI István, PALÁNK (M. o.), 2006. augusztus 15. KUBINYI Charlotte, BALLÓSZÖG (M. o.), 2006. augusztus 18. HEMELA Kálmán, LOUCHES, 2006. szeptember 18. FANGH de KÖSZEGH Etienne, RUEIL MALMAISON, 2006. október 18. PANKOTAY-né MAJOR Gizella, PÁRIZS, 2006. október; TÍMÁR Zoltánné, PÁRIZS, 2006. október; GAZIN-né PÓSA Mária, BAGNOLET, 2006. november 20. JEKELFALUSSY Charles/Károly, PÁRIZS, 2006. november; SZARKÁ-né VARGA Livia, PÁRIZS, 2006. december 5. FODOR Medeleine, LAGORD, 2006. december; SEZEMÁK András, RONCQ, 2006. december 25. LENGYEL Ágnes, CHELLES, 2006. december 28. MEITZNER Irénke, PÁRIZS, 2007. január; VAS Aranka, PÁRIZS, 2007. január 6. HUSSON Mária, PÁRIZS, 2007. január 9. KISS Jenő, iparművész, CHILLY-MAZARIN, 2007. március 2. Adj Uram örök nyugodalmat nekik és az örök világosság fényeskedjék nekik! ***

Lapzárás után érkezett gyászjelentés: Március 14-én Zimorfbán elhunyt **Kristály István** ny. plébános, életének 75., pappá szentelésének 45. évében. Temetése március 19-én Lisbergben. R.I.P.

SZÁJRÓL SZÁJRA

Valóban Kolumbusz az érdem?

Amikor 1421-ben a híres építész és szobrász, Flippo Brunelleschi – így található egy réges-régi anekdotában –, benyújtotta a firenzei dóm kupolájának tervét, ellenlábasai kétségbevonták a mérész szerkezet kivitelezhetőségét. Brunelleschi azonban vita helyett felszólította őket: állítsanak egy tojást a hegyére. A próbálkozások kudarccal végeztek, és végül is feladták a mesterek a reménytelen küzdelmet. Ekkor Brunelleschi kezébe vette a tojást, a hegyét gyengéden az asztalhoz koppantotta, és lám a tojás egyszerűen megállt az asztalon.

– Így van ez a dóm kupolájával is. Ha az ember ismeri a megoldást, a megvalósítás már egészen egyszerű – mondta.

Persze, hogy ez az anekdota igaz-e, azt nem tudom. Egy azonban bizonyos: a tojástörténet a későbbiek során Kolumbusz Kristóf nevéhez kapcsolódott. Ki tudja miért?

*

A nyakkendő

A XVI. században a horvát lovasság a törökökkel való háborúban, majd később a harminc éves háborúban olyan hírnévre tett szert, hogy XIV. Lajos francia király horvát

gárdát szervezett udvarában. Ezek a harcosok nyakukban kendőt viseltek, amely egy hurokból mellükre lógott. Ez a viselő olyannyira megtetszett a párizsi nemességnek, hogy divatot csináltak belőle. Sok-sok változata létezett már akkoriban is, és az idő folyamán a kendő egyre keskenyebb lett. Voltak, akik már felül olyan módon hurkolták, hogy abból lassan a csokornyakkendő alakulhatott ki.

Az eredetre mutat a nyakkendő francia – cravate – és a német – Krawatte – neve is, hiszen mindkettő a „hivat”-ból ered, abból a szóból, amelyikkel a horvátok önmagukat nevezik.

*

Jobb állni mint járni

Így tartja a mondás, és mi elfogadjuk, hogy bizony így van. Logikusnak is tűnik, hiszen az egyik nyugalmi állapotot jelez, míg a másik mozgást. De akkor miért leszünk olyan kimerültek a hosszas áldogálás után? Nos azért, mert állni semmivel sem kényelmesebb mint járni. Ha állunk, mindkét lábunk terhet visel. Míg ha járunk, hol egyik, hol másik lábunk tehermentesül, mondhatnánk: pihen. Meglepő, de így van. - Közreadta:

Ramsay Győző

MAGYARNYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Itt közöljük a magyar lelkeségek telefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet magyarul nyelvű szentmise helye és ideje után. Megtalálható még az MKPK honlapján is: <http://www.katolikus.hu/nov.html>

ANGLIA:

London: Msgr. Tüttő György és Virág József főlelkész, Dunstan's House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8LE, Telefon./fax: 0044-20/8992 2054. E-mail: hungarian.chaplaincy@btinternet.com Misézó helyek: London, South Croydon, Reading, Bristol, Luton, Brighton-Hove.

ÉSZAK-ANGLIA:

Misézó helyek: **Rochdale**, Wolverhampton, Bradford, Nottingham. Érdeklődni: Ft. Fülöp Menyhért plébános, St. John The Baptist Presbytery, Dowling Street, Rochdale, OL11 1EX, Tel./Fax: 0044-(0)1706/64 59 37.

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Simon Ferenc, Wiener Ungarische Kath. Gemeinde, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, Telefon/fax: 0043-1/526 49 72. Misézó helyek: Bécsújhely (Familien-Kirche); Bécs, vasárnaponként 11.00-kor, Deutschordenskirche, Singerstr. 7.

Pázmáneum, Msgr. Dr. Csordás Eörs, rektor, szentmise: minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltmannngasse 14, Telefon: 0043-1-317 3656.

Burgenland/Alsóőrött: Pfarramt Unterwart, Telefon: 0043/ 33/527 108

Grác: szentmise vasárnaponként 10.00-kor a Welsche-Kirche-ben, Griesplatz 30. sz., Ft. Fodor János lelkész, Ugri Mihály gondnok, Tel.: 0043/316/68 35 08;

Innsbruck: minden hónap 2. vasárnapján, Richard Wagner Str. 3., Dr. Magda Szilveszter diakónus, Tel.: 0512/204 103

Linz: Misézóhelyek: Linz, Wels. Érdekl.: Ft. Szabó Ernő, Ungarnseelsorgezentrum d. Diözese Linz, Petrinumstr. 12, Haus 7, A-4040 Linz, T.: 0043-732/736581-4492 (iroda), -4493 (lakás), -4494 (Fax).

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, 3. szombatban 17.00-kor az Orsolyita-zárkában, Aigner Str. 135. Érdeklődni: Schwarz Mária, Telefon: 0043/662/820 139.

BELGIUM

Brüsszel: Mission Catholique Hongroise, Rue del'Arbre Bénit 123, B-1050 Bruxelles/XL. Érdeklődni: P. Havas István Sch.P., Tel.: 0032/2/64 96 188.

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Aumônier Hongrois, Rue des Anglais 33., B-4000 Liège, Telefon: 0032/4/22 33 910; Fax: 0032/4/221 16 09.

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Msgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-kor, augusztus kivéve. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS, Telefon/fax.: 0033/1/42 08 61 70;

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-Roule, F-69110 Ste Foy-les-Lyon, Telefon: 0033/4/78 501636

NÉMETORSZÁG

Augsburg-i Egyházmegye: Misézó helyek: Augsburg, Neuburg a D., Kempten. Érdeklődni: Ft. Türos Dezső plébános, Ungarische Kath. Mission, Zirbelstr. 23, D-86154 Augsburg, Telefon: 0821/41 90 25 30.

Bamberg-Eichstätt-Regensburg-i Egyházmegye nürnbergi székhellyel: Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landshut, Nürnberg, Regensburg. Érdeklődni: Ft. Bereczki Béla, Ungarische Katholische Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schweig. Tel.: (0911) 507 57 96

Essen-i Egyházmegye: Misézó helyek: Duisburg, Essen. Érdeklődni: Ung. Kath. Mission, Fraziskaner Str. 69a, D-45139 Essen. Telefon: (0201)28 47 40 vagy Kölnben: (0221) 23 80 60.

Freiburg-Trier-Speyer-i Egyházmegye karlsruhe-i székhellyel: Misézó helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Saarbrücken, Freiburg, Karlsruhe, Pforzheim, Konstanz, Singen. Érd.: Ft. Dr. Szabó József, Ungarische Katholische Mission, Elbinger Str. 2/A, D-76139 Karlsruhe. Tel./Fax: (0721) 687215

Berlin-i és Hamburg-i Főegyházmegye, Hildesheim-i és Osnabrück-i Egyházmegye: Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. Érd. Hamburgban: Ft. Rasztovác Pál, Ungarische Katholische Mission, Holzdam 20, D-20099 Hamburg, Tel.: (040) 25 077 83.

Köln-i Főegyházmegye és Aachen: Misézó helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen: Érdeklődni: Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission, Thieboldgasse 96, D-50676 Köln. E-mail: ungamzentrum@netcologne.de Telefon: (0221) 238060. Fax: 0221/232120; <http://www.Ungamzentrum.de>

Költöztetés és áruszállítás Magyarországra is, egy nemzetközi költöztető vállalatot keresztesztél, elfogadható áron. T.: 0049-(0)7034/270 342.

Budaörsön eladó: 590 m² építők, csendes utcában, központban, bekötte. T.: 0036-70/55 63 385 vagy 0049-(0)221/76 53 99, e-mail: frommerfoszler@msn.com

Hévízen (termáltó), gyönyörű helyen, apartmanok egész évben kiadók, 10 €/fő. T/F: +36-83/34 10 63.

Magyar ingatlanok közvetítése. T.: 0036-30/66 76 455

Hatvanban, Budapesttől 50 km-re 460 m² területen, részben felújított családiház eladó: 2 szoba összkomfort, konyha, fürdő, 30 m² fedett terasz, melléképület, garázs, azonnal beköltözhető! Irányár: 50.000 EUR. T.: 0036-70/6071169.

Tata mellett, 2.800 m² bekerített területen, 4 szoba összkomfortos, felújított családi ház, 102 m² lakóterrel, beköltözhetően eladó. Központi fűtés, pince, garázs, melléképület. M1 autópálya közel. Ár: 55.000- EUR. Tel.: 0033-1/3469 6008.

Budán, a Várban, műemlék házban, szép lakás minden hónapban max. 6 napra kiadó. Tel.: 0049-(0)251/61 61 30.

Református istentisztelet Münchenben: Reisinger Str. 11., minden hó 1., 3., 5. vasárnap 16 órakor; 2. és 4. vasárnap 11 órakor. Tel.: 089/601 13 35, www.refomatus-muenchen.de

Limburg-Fulda-Mainz-i Egyházmegye frankfurti székhellyel: Misézó helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Gieszen. Érdeklődni: Ft. Takács Pál, Katholische Ungarische Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. Telefon: (069) 24 79 50 21. www.magyar-katolikusok-frankfurt.de

München-Freising-i főegyházmegye: Misézó helyek: München, Rosenheim, Erding. Érdeklődni: Ft. Merka János, Magyar Katolikus Misszió - Ungarischsprachige Katholische Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. Tel.: (089) 982637, 982638, Fax: (089) 985419. Email: info@ungarische-mission.de; www.ungarische-mission.de

Münster-Paderborn-Osnabrück-i Egyházmegye: Misézó helyek: Hagen, Menden, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster, Dortmund, Neukirchen-Vluyn. Érdeklődni: Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission, Middelfeld 24, D-48157 Münster-Handorf. Telefon (0251) 32 65 01.

Passau-i Egyházmegye: Misézóhely: Passau: Érd.: Ft. Szabó Árpád, Götzenorferstr. 5, D-94121 Salzweg, Telefon: (08505) 12 29.

Rottenburg-Stuttgart-i Egyházmegye: Misézó helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frommern, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eislingen, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Munderkingen, Ulm, Biberach. Érdeklődni: P. Gyurás István SJ, Ungarische Katholische Mission, Albert-Schäffle-Str. 30, D-70186 Stuttgart. Telefon: 0711/2369190 E-mail: missio@ukgm-stgt.de v. istvan.gyuras@ukgmstgt.de www.ukgm-stgt.de

Würzburg-i Egyházmegye: Misézó hely: Würzburg. Érdeklődni: Ft. Dr. Kocsik Endre, Kardinal-Döpfner-Platz 7, D-97070 Würzburg. Telefon: (0931) 38 62 43.

NORVÉGIA: P. Teres Ágoston SJ, Munke-rudveien, 52, N-1165 Oslo. Szentmise minden hónap első vasárnapján 14-kor a Szent József kápolnában (Akersveien 4). Telefon/fax.: 0047/22744 124

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Istituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma. Telefon: 0039/06/684-2620. Misézó helyek: Róma - minden hó utolsó vasárnapján 11-kor, S. Maria dell' Orazione (Via Giulia, kivéve júl., aug., dec.) és a Szent Péter bazilika Magyarok Nagyszonyja kápolnájában minden kedden 7.45-kor. Milánó - minden hó első vasárnapján 16.00-kor, Szalézi oratorium (Via Tonale 19, kivéve jan., júl., aug., szept.). Magyar misék helye: Bologna, Catania, Firenze, Padova, Palermo, Parma, Torino.

SVÁJC

Zürich: Ft. Vízauer Ferenc, Róm. Katholische Ungarmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, Tel.: 0041/1/36 23 303. Misézó helyek: Winterthur, St. Gallen, Wetzikon-Uster, Schaffhausen, Frauenfeld, Basel.

Fribourg: Ft. Pupa Péter, Tel.: 0041/26/534 0672. Szentmise minden hó utolsó vasárnapján 11.15-kor, az Orsolyiták templomában, (rue de Lausanne). **Genf:** Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján. Telefon: 00 41/22/7910458; **Lausanne:** Szentmise minden hó 2. és 4. vasárnapján. Telefon: 00 41/21/6478 678; **Bern:** Róm. Kath. Ungarmission, Pf. 7717, CH-3000 Bern. □

HIRDETÉSEK

Ápolást, házvezetést vállal egy magyar, intelligens, 54 éves nő. Tel.: 0036-20/372 91 09.

Karcsú, sportosan elegáns, igényes, 55 éves, Dél-Németországban élő özvegy nő, keresi korbán hozzá illő, őszinte kapcsolatra vágyó, intelligens társát. Jelige: „tavasz”.

Intelligens, sportos hölgyet keresek házasság céljából (50+, nem doh., jgsi), aki segít pénzem kellemesen kiadni. Jelige: „NRW”.

Németországi magas, sportos, őszinte, hüszéges, káros szenvedélyektől mentes férfi, komoly szándékkal megismerkedne hasonló, 35-45 éves egyedül élő hölgygel. Tel.: 0049-(0)751/46 914.

HAZATELEPÜLŐKNEK RITKA LEHETŐSÉG
A Bpesti Gellért szállónál prima helyen és közlekedéssel, modern távfűtéses társasházban IV -em- (lift) 66 m² öröklakás (logg, 2sz, gard, fű, ko, étk, wc) **CSAK** telj. új bútorttal és összes házt. felszereléssel együtt eladó. Rögön is megvehető és beköltözhető, minden szükséges van, „bele lehet azonnal ülni a készb”. Ápolásra utalt vagy mozg. korl. személy(ek)-nek is kitűnő. Tárjg. alap: 90 e. EUR vagy 22,5 mil. Ft. Tel.: H-0036-20/258 53 51, vagy D-0049(Mü)89/76 75 53 13, csak késő este.

Idősek Otthona és Hotel

„Életöröm”

H-8200 Veszprém,

Sólyi u. 20

Szeretetteljes gondoskodás magasan kvalifikált személyzet által, kényelmes apartmanok, teljes körű ellátás.

Látogasson el hozzánk

2 hetes próbálkhatásra

(29 EUR/fő/nap)

és ha tetszik az intézmény,

maradjon örökké.

Információ:

Gyimesi Zoltán

Tele: 0036-88/444 337,

Fax: 0036-88/688 189

E-mail: gyimesi.zoltan@eletorum.hu

www.eletorum.hu

Németországban élő, Erdély-i magyar nő, 32 éves, telkarcsú, vidám, sokoldalú, kultúrát kedvelő, egy gyerekkel, őszinte szándékkal keresi azt az intelligens, ápolat, humoros férfit, akivel lelki biztonságban egy meleg családi otthonra vágyik. T.: 0251/16 27 133

Kéziratokat kérjük lehetőleg e-mailen küldeni: eletuenk@gmx.de

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött kéziratokon.

A szerkesztőség

Kéziratokat, fényképeket nem örlünk meg, nem küldünk vissza.

A szerkesztőség

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőinkkel (missziókkal) rendezni! Csak a kiadói hivatalból postázott újságok előfizetését kérjük az „ÉLETÜNK” müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN

Apró-, házassági-, általános hirdetések betűnként:	0,10 €
„Jelige” - postaköltség	5,00
Üzleti-, nyereséges hirdetés betűnként	0,20
Nagybetűs sorok betűnként	0,40
Egyszerű, 1 „pontos” keret	10,00
Kétféle hirdetés az összeg kétszerese.	
Külön kivánságokat esetenként árazunk.	
Egymásutáni háromsori hirdetésnél 10 %, hatszori hirdetésnél 20 %, illetve egyszévi hirdetés esetén 30 % kedvezményt adunk!	
A hirdetések befizetésének határideje legkésőbb a hó 10-ig!	
Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után küldünk!	
A hirdetések szövegét, stílusáért a szerkesztőség nem felel!	

EZER ÉVES

A KAMALDULI REND

XVI. Benedek Damjáni Szent Péterre emlékezve a magány és a közösségi élet egyformán fontos szerepét hangsúlyozta.

„A hatékony keresztényi tanúságtétel csak az élet két alapvető pólusa, a magány és a közösségi élet közti folytonos és harmonikus váltakozásban fejlődhet ki” – fogalmazott XVI. Benedek pápa a kamalduli rendhez írt levelében, amelyben Damjáni Szent Péter születésének ezeréves évfordulójáról emlékezett meg. „Sokoldalú egyéniségének köszönhetően” – írta a pápa – Damjáni Szent Péter, a Fonte Avellana-i kamalduli monostor megalapítója „az Evangélium nagy tanúja volt”, hiszen egyszerre volt „tudós, remete, egyházi ember, de mindenek felett végletes szeretettel szerette Krisztust”. „Élete során szerencsésen ötvöződött egy remete és egy lelkipásztor tevékenysége”. „Számára a remetesség – folytatja a pápa – olyan felhívást jelentett Krisztus elsőségének és hatalmának elismerésére, amely minden egyes keresztényhez szól”.

Mint kiváló „egyházi személy”, Damjáni Szent Péter „készt volt elhagyni remetességét, és elmenni bárhová, ahol csak szükség volt az ellenfelek megbékítésére”. Minden „egyházi küldetés” után visszatért azonban „Fonte Avellana békés remetességébe; és mivel mentes volt minden becsúgytól, örökre lemondott bíborosi rangjáról is” – írta XVI. Benedek pápa a köszöntő levelében.

A kamalduli rendet 1012-ben Szent Romuald alapította, monostorai napjainkban Olaszországban, Lengyelországban, Franciaországban, az USA-ban, Braziliában, Tanzániában és Indiában működnek.

Magyarországon a XVII. században telepedtek le a kamalduliak. Négy alapításuk ismert: az első kamalduli remetesség a Nyitra melletti Zobor-hegyen alapították 1691-ben. A Sopron vármegyei Lánzsér váránál lévő remetesség 1700-ban alapította Esterházy Pál herceg, nádor, azt követően Szepes vármegyei Lechnichn 1710-ben alakult meg a remetesség. A negyedik és egyben utolsó, a majki remetesség alapítólevele 1733-ból való. A rendet II. József 1782-ben felszolta. www.camaldoli.it
www.montecorona.hu/MK

Köszönjük, ha megújítja az ÉLETÜNK előfizetését!

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **MAGYAR KATOLIKUS DELEGATURA** Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
Email: eletuenk@gmx.de

Felölös kiadó:

Magyar Katolikus Delegatura Főszerkesztő: Dr. Cserháti Ferenc
A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
Szamosi József és Vinzez András.

Redaktion und Herausgeber: **UNGARISCHE KATHOLISCHE DELEGATURA** Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: eletuenk@gmx.de

Abonnement für ein Jahr: 15,— €
II Exemplare
nach Übersee mit Luftpost US\$ 50,—

ELŐFIZETÉS:

Az Életünk a helyi magyar lelkészek terjesztik, 6k küldik szét, náluk is kell előfizetni! Tengerentúrra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 1,50 €
Előfizetés ár: egy évre 15,— €
Tengerentúrra US\$ 50,-

BANKSZÁMLÁNK:
Ungarische Katholische Delegatur
Sonderkonto „ÉLETÜNK”

Postbank München
Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80
IBAN DE16 7001 0080 0060 6508 03
BIC PNBKDE33

Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: ÉLETÜNK

Druck: AMPER-WERBE-DRUCK
Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11,
82256 Fürstenfeldbruck

Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLÉKELTÜNK.